

THE SARUM RITE
Breviarium Sarisburiense cum nota.

Tome B.
Fasciculus 44.
Pages 1737-1786.

Rubrica magna de dominicis.
Hystoria Regum.

Edited by William Renwick.

HAMILTON ONTARIO.
THE GREGORIAN INSTITUTE OF CANADA.
MMXI.

The Sarum Rite is published by The Gregorian Institute of Canada/L'Institut grégorien du Canada, 45 Mercer Street, Dundas, Ontario, Canada L9H 2N8. The Gregorian Institute of Canada is affiliated with the School of the Arts, McMaster University.

The Sarum Rite is distributed over the internet through.pdf files located at: www.sarum-chant.ca

This document first published January, 2011.
Revised October 2011.

All rights reserved. This publication may be downloaded and stored on personal computers, and may be printed for purposes of research, study, education, and performance. No part of this publication may be uploaded, printed for sale or distribution, or otherwise transmitted or sold, without the prior permission in writing of the Gregorian Institute of Canada.

The Gregorian Institute of Canada/L'Institut grégorien du Canada is a charitable foundation registered by the Federal Government of Canada.

www.gregorian.ca

© The Gregorian Institute of Canada, 2011.

[Rubrica magna de dominicis.]

¶ Ab hac die usque ad adventum Domini tam in feriis quam festis iij. lectionum sine regimine chori et in octavis et infra quando chorus non regitur dicantur he sequens memorie scilicet de cruce, de sancta Maria, et de omnibus sanctis.

Cum vero in festo trium lectionum aliquod festum sanctorum sine regimine chori contigerit in primis fiat memoria de sancto et postea memorie predicte.

¶ Per octavas vero reliquiarum sive fiat de festis sive de feria, semper fiat in primis memoria de reliquiis ante memoriam de cruce.

[¶ Memoria de cruce. Ad matutinas.]¹

Ad matutinas memoria de cruce cum hac antiphona Nos autem gloriári. *Œc.* ut in psalterio post laudes in ij. feria. [189].

²[AS:305; 1520:23r.

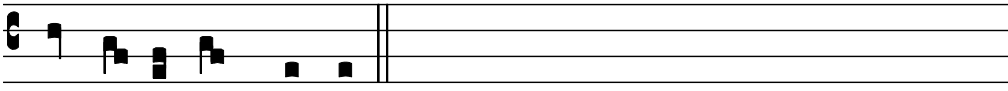
Ant.
VII.ii.

3953.

Os au-tem * glo-ri- á-ri opórtet in cru-ce Dómi-ni

noster Je-su Chris-ti.

Oratio.

Deus qui sanctam crucem ascendisti et mundi ténebras illuminásti : tu corda et córpora

nostra illumináre dignáre Salvátor mundi. Qui cum Deo Patre.

vel Oratio.

Perpétua quésumus Dómine Deus nos pace custódi : quos per lignum sancte crucis redímere dig-

nátus es Salvátor mundi. Qui cum Deo Patre.

vel Oratio.

A Des nobis quésumus ³ Dómine Deus noster et quos sancte crucis letári facis honóre : ejus	quoque perpétuis defénde subsidiis. Per Christum.
--	--

¶ *Memoria de sancta Maria. Ad matutinas.*

AS:305; 1520:23r.

1570. Ant.
II.i.

E-á-ta ma-ter * et innúpta virgo glo-ri-ó-sa
re-gí-na mundi intercé-de pro no-bis ad Dómi-num.

℣. Post partum virgo invioláta permansísti. [188].

Oratio.

F Amulórum tuórum quésumus Dómine delíctis ignósce : ut qui tibi placére de áctibus nostris no	valémus genetrícis Fílii tui Dómine Dei nostri intercessióne salvémur. Qui tecum.
---	---

[vel] Oratio.

O mnípotens sempitérne Deus nos fámulos tuos délixera tue poténtie a cunctis prótege perículis : et gloriósa beáte Maríe semper	vírginis intercessióne fac nos presénti gaudére prosperitáte et futúra. Per Christum.
---	---

Non dicitur oratio Concéde quésumus miséricors Deus. ad memoriám de sancta Maria per totum annum sed ad processionem et ad completoriam de ea tempore.

Memoria de omnibus sanctis ad matutinas.

AS:306; 1520:23v.

2182. Ant.
IV.i.

X-ultá-bunt * sancti in gló-ri- a : le-ta-búntur
in cu-bí-li-bus su- is.

Versiculi. Mirábilis Deus in sanctis suis.

R̃. Et gloriósus in majestáte sua.

Oratio.

Infirmítatem nostram quésumus
Dómine propícus réspice : et
mala ómnia que juste merémur

ómnium sanctórum tuórum inter-
cessióne avérte. Per Dóminum
nostrum Jesum Christum.

vel Oratio.

Omnum sanctórum tuórum
quésumus Dómine interces-
sioe placátus et véniam nobis delic-

tórum tribue : et remédia sempitérna
concéde. Per Dóminum.

vel Oratio.

Vide Dómine infirmitates nostras
et intercedéntibus ómnibus

sanctis céleri nobis pietáte succúrre.
Per Dóminum.

vel Oratio.

Tribue quésumus Dómine om-
nes sanctos tuos júgiter oráre

pro nobis et eos semper cleméner
exaudíri dignéris. Per Dóminum.]

¶ *Ad j. et ad alias horas omnia fiant sicut in ij. feria post hystoriam Dómine ne in ira. supradictum est. 662.*

¶ *Ad ij. vespas antiphone et psalmi feriales.*

Capitulum. Dóminus autem dírigat. [314].

Hymnus. Lucis Créator óptime. [314].

℟. Dirigátur Dómine ad te orátio mea. [316].

Super psalmum Magnificat. dicitur antiphona illius ferie ut supra post hystoriam
Dómine ne in ira.

Oratio dominicalis.

Hic ordo servetur in omnibus feriis usque ad adventum Domini quando de feria agitur.

*Memoria de cruce, de sancta Maria, et de omnibus sanctis ut supra.*⁴

[Memoria de cruce ad vesperas.

AS:304, 532; 1520:23v; 1520-S:117r.

4686. Ant.
III.iv.

Alva nos * Christe Salvá-tor per virtú-tem sancte

cru-cis qui salvásti Petrum in ma- ri mi-se-ré-re no-bis.

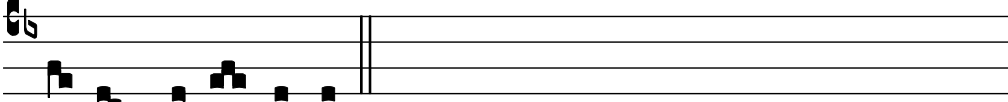
vel.

AS:304; 531: 1520:23v; 1520-S:116r.⁵

4264. Ant.
I.v.

Er signum * cru-cis de i-nimí-cis nostris lí-be-

ra nos De-us noster.

Rubrica magna de dominicis.

vel.

AS:304; 1520:23v.

1287. Ant. I.i.   - do-rá-mus * te Christe et be-ne-dí-cimus

ti- bi : qui- a per cru-cem tu- am re-demí-sti mundum.

Versiculi. Omnis terra adóret te. [189].

Oratio ut supra ad matutinas. [189].

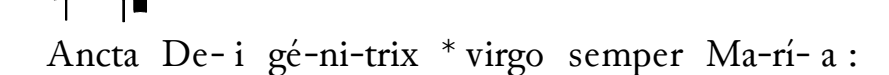
Memoria de sancta Maria ad vespervas.

AS:493; 1520:24r; 1520-S:105r.

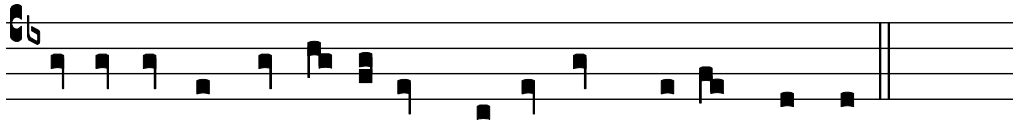
Ant. VIII.i.   Ancta * Ma-rí- a virgo intercé-de pro to-to

mundo, qui- a ge-nu- ís-ti Re-gem or- bis.

vel.

AS:304; 1520:24r.

Ant. I.i.   Ancta De- i gé-ni-trix * virgo semper Ma-rí- a :

Rubrica magna de dominicis.

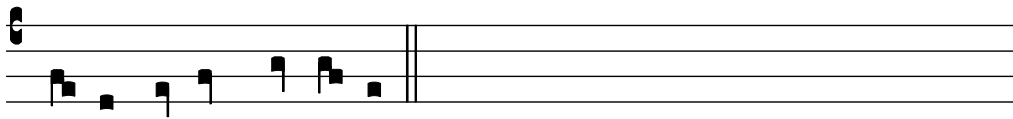
intercé-de pro no-bis ad Dómi-num De-um nostrum.

Versiculi. Post partum virgo invioláta permansisti. [188].

vel.

AS:305; 1519:122r; 1520:24r.⁶

3274. Ant. IV.i. N pro-le ma-ter : * in partu virgo : gaude et le-tá-re

pi- a ma-ter Dómi-ni.

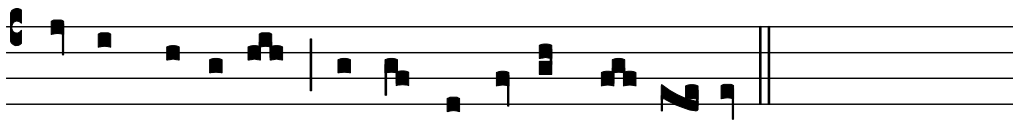
Versiculi. Sancta Dei génitrix virgo. [193].

Oratio ut supra ad matutinas. [190].

Memoria de omnibus sanctis. Ad vespas.

AS:305, 569; 1520:24r; 1520-S:147v.⁷

204438. Ant. III.i. Ancti De-i * omnes qui estis consór-tes su-per-

nó-rum cí-vi-um : inter-cé-di-te pro no-bis.

Rubrica magna de dominicis.

vel.

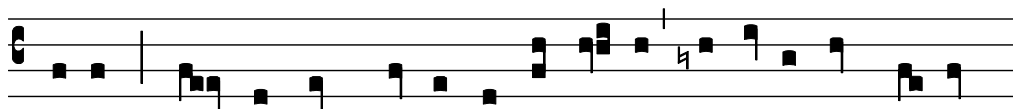
AS:570; 1520:24r; 1520-S:148r.⁸

sar0090.

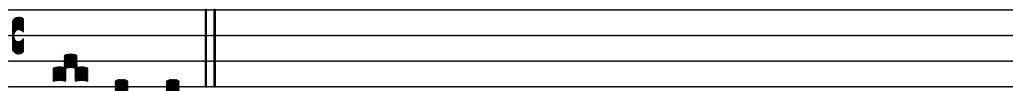
Ant.
V.i.

mnes e-lécti De- i * nostri memo-rámi-ni ante

De-um : ut vestris pré-ci-bus adjú- ti me-re-ámur vo-bis

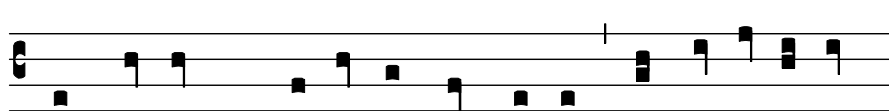
ad-júngi.

∞. Letámini. *vel* Exúltent. [194].

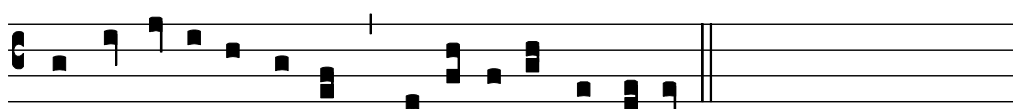
vel.

AS:305, 571; 1520:24r; 1520-S:149r.⁹

Ant.
VIII.i.

Anctó-rum * pré-ci-bus cunctó-rum redde sa-lú-tem

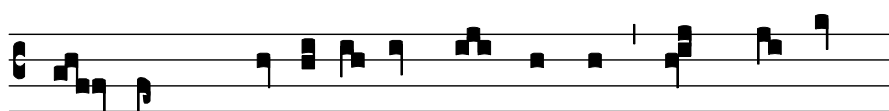

córpo-ris et á-nime Christe tu- is fámu-lis.

vel.

AS:305, 541, 570, 660; 1520:24v; 1520-S:38r.¹⁰

Ant.
VI.

quam * glo-ri-ó-sum est regnum in quo cum

4763.

4063.

Rubrica magna de dominicis.

Chri-sto gaudent omnes sancti a-míc-ti sto-lis al-bis :
sequúntur Agnum quo-cúmque í-e-rit.

Versiculi. Letámini in Dómino. [194].

Isti duo versiculi ad memoriam de omnibus sanctis non variantur nisi cum versiculi Letámini in Dómino. ad j. vesp̄as dicitur tunc ad memoriam de omnibus sancte dicitur versiculi Exúltent just̄i. Similiter ad matutinas quando versiculi Mirábilis Deus. dicatur in laudes tunc ad memoriam de omnibus sanctis dicitur versiculi Justórum ánime. quod per totum annum observetur nisi in adventum et in tempore pasche oratione ut supra ad matutinas.]

IN sabbato autem per totum hoc tempus plenum servitium [in conventu]¹¹ de sancta Maria solet fieri : nisi tale festum intercurrat unde novem lectiones debeant fieri : vel octave cum regimine chori vel festum [iij. lectiones]¹² sine regimine chori unde propria sponsoria vel proprie laudes habeantur : vel festum undecim milium virginum, vel jejunium iij. temporum, vel vigilie sanctorum impedierint. Cum autem in ipso sabbato propter predicta impedimenta servitium de sancta Maria fieri non poterit : tunc in aliqua feria ipsius ebdomade fiet : ubi convenientius fieri poterit : ubi potest habere suas j. vesp̄as si fieri poterit. Ita tamen quod quando fit plenum servitium de sancta Maria in die lune vel in crastino alicujus sancti ix. lectionum vel trium lectionum cum regimine chori, tunc erunt vesp̄e de sancta Maria : et solennis memoria de festo vel de dominica : nisi forte ipsa dominica vel festum : suis primis vesp̄is caruerit : tunc fiant vesp̄e de festo vel de dominica, et solennis memoria de sancta Maria cum hac antiphona, Sub tuam protectionem. 126. Tamen in octavis epyphanie, ascensionis Domini, et in consimilibus : dicantur ij. vesp̄e de octavis ut supra notatum est in octavis epyphanie post ij. vesp̄as. Et cum fuerit festum alicujus sancti vel octave [iij. lectionum]¹³ sine regimine chori et plenum servitium de sancta Maria fuerit dicendum : tunc de festo¹⁴ vel de octavis sine regimine chori fiat tantum memoria.

¶ Quod si per totam estatem¹⁵ sive in sabbato sive aliqua feria totius¹⁶ ebdomade, ix. lectiones fiant nulla tunc [necque]¹⁷ ad vespervas nec[que]¹⁸ ad matutinas fiet memoria, nisi in ipso die aliquod festum sanctorum trium lectionum ibidem evenerit, ut in festo sancte Marie Magdalene fiat memoria de sancto Vvrandragesillo.¹⁹ In festo sancti Jacobi fiat memoria de martyribus Christofo²⁰ et Cucufato, et in consimilibus, et in festis ix. lectionum que contingunt infra octavas sanctorum : tunc enim fiet memoria de octavis, nisi in duplici festo : tunc enim nulla fiet memoria de octavis, nisi octave fiant cum [174v.] regimine chori : ut inferius subnotatum est. Sed post vespervas de die ad vespervas de sancta Maria : et post matutinas de die ad matutinas de sancta Maria : fiant memorie de Sancto Spiritu, de festo loci, de reliquiis, de omnibus sanctis, et de pace : ut supra dictum est in prima dominica adventus Domini.

¶ Quod si a festo Sancte Trinitatis usque ad adventum Domini aliquod duplex festum in dominica evenerit, totum servitium fiat de festo et nichil de dominica : nisi forte missa dominicalis in ipsa dominica vel in eadem ebdomada de necessitate²¹ cantanda fuerit : tunc enim ad utrasque vespervas et ad matutinas fiant memorie sub silentio²² de dominica et de Sancta Trinitate : videlicet ad primas vespervas : et ad matutinas similiter privatim. Processio tamen [usque]²³ ad crucem sive fiant memorie supradicte sive non omnino differatur in festis duplicibus.²⁴

Tamen si festum exaltationis sancte crucis in dominica contigerit,²⁵ tunc ad primas vespervas dum dicitur primum Benedicamus. fiat memoria sub silentio de dominica et de Sancta Trinitate : et solennis memoria de martyribus : et postea fiat processio ante crucem ut [notatum est]²⁶ in festo exaltationis sancte crucis, cum missa dominicali in capitulo ad quam fiet memoria de Trinitate et de omnibus sanctis tantum. Ad secundas vespervas [de cruce]²⁷ fiat memoria sub silentio de dominica et de sancto Nichomede martyre, et solennis memoria de octavis. Si vero in ij. feria hoc festum exaltationis [sancte crucis]²⁸ contigerit fiat memoria de dominica sub silentio dum dicitur primum Benedicamus. et solennis memoria de martyribus : et postea fiat processio ante crucem [quacunque die contigerit].²⁹

[¶ Notandum est quod]³⁰ In duplicibus autem festis sanctorum que habent memorias illis annexas sicut in festis sanctorum Jacobi [apostoli],³¹ Bartholomei [apostoli],³² sancti Augustini doctoris, et sancti Mathei apostoli [et Luce evangeliste]³³ et consimilibus fiant ille memorie solenniter in audientia nec³⁴ omittantur secreta et postcommunio de sanctis que in missis intitulantur. Tamen quando hujusmodi duplicia festa in dominicis celebrantur, tunc memorie sanctorum adjuncte cum memoriis de dominica et de

Trinitate fiant sub silentio : et nulla fiet processio ante crucem : et si missa dominicalis dicitur in capitulo in illis festis duplicibus predictis : tunc non dicuntur memorie de sanctis ad missam in capitulo sed ad magnam missam dicuntur memorie de sanctis illis annexis. Et si missa dominicalis non dicitur in capitulo : tamen dicantur semper memorie de sanctis festis illis annexis ad missam de festo, sive dominica fuerit sive non.

¶ *In festo sancti Augustini doctoris fiat solennis memoria de sancto Johanne baptista, et de sancta Sabina, ad ij. vespervas de sancto Augustino. Si vero sancti Augustini [doctoris]³⁵ festum in sabbato contigerit ad ij. vespervas ejusdem privatim fiet memoria de dominica et de Trinitate : et solennis memoria de sancto Johanne baptista et de sancta Sabina. Eodem modo fiet scilicet tam de memoria dominicali : quam de sancto Johanne baptista et de sancta Sabina quando in dominica idem festum contigerit.³⁶*

Ad vespervas in sabbatis quando fit memoria de Sancta Trinitate semper dicitur antiphona Spes nostra. 1588.

℣. Benedicámus Patrem et Fílium. 1581.

Oratio. Omnípotens sempitérne Deus qui dedísti. 1581.

Et ad matutinas dicitur antiphona Líbera nos. 1588.

℣. Sit nomen Dómini benedíctum. 1601.

Oratio ut supra.

Et quotienscunque in sabbato ad vespervas vel in dominica ad matutinas per predictum tempus dicitur memoria de dominica : dicetur etiam memoria de Trinitate cum antiphonis, ℣. et oratione supradictis.

[¶ *Si festum duplex in sabbato contigerit fiat memoria de dominica et de Trinitate sub silentio et nulla processio ant crucem.]³⁷*

¶ *Ad ij. vespervas festorum purificatione et nativitatis beate Marie, et dominice in albis, et Sancte Trinitatis, et Corporis Christi, et dedicationis ecclesie : nulla omnino fiat memoria de festo [iij. lectiones]³⁸ sine regimine chori in crastino contingente nisi festum ix. lectionum conjunctum fuerit, tunc de utrisque sub silentio³⁹ fiet memoria sicut in festo apostolorum Petri et Pauli nulla fiet memoria de octavis sancti Johannis baptista, nisi fiant octave cum regimine chori, neque solet de Sancta Trinitate fieri memoria in festo Corporis Christi, nisi ubi fiant octave cum regimine chori de Sancta Trinitate, tunc enim fiat solennis memoria de octavis licet festum loci fuerit ipso die : nec in nativitate sancti Johannis baptiste fiet memoria de octavis Corporis Christi, nisi octave fiant cum*

regimine chori.

Memoria de duplicibus festis [et de aliis festis]⁴⁰ et de octavis cum regimine chori et de commemoratione beate Marie et de festo loci, etiam in festis duplicibus erunt [memorie]⁴¹ solennes.

¶ *Si vero festum simplex ix. lectionum alicujus sancti et minime duplex in dominica infra predictum tempus evenerit et hystoria inchoanda fuerit in ipsa dominica, festum [175r.] differatur [usque]⁴² in crastinum nisi sit festum sancti Petri ad vincula, aut decollatione sancti Johannis baptiste : pro quibus solet in choro Sarisburiensi differri hystoria inchoanda si contigerit, et nisi sit tale festum ix. lectionum quod in crastino sequatur aliud festum ix. lectionum et nisi sint octave cum regimine chori que solent in dominica infra octavas plenarie suum servitium habere.⁴³*

¶ *Si vero festum ix. lectionum et inchoatio hystorie in aliqua dominica infra octavas cum regimine chori [simul]⁴⁴ concurrant,⁴⁵ fiat servitium de festo, et memoria de octavis et hystoria, et de ceteris que pertinent.*

¶ *Cum itaque ob aliquam causarum predictarum aliqua hystoria⁴⁶ in sua dominica cum suis responsoriis inchoari non poterit, tunc per ebdomadam si ferie vacaverint incipiatur. Si vero nulla feria vacaverit et hystoria duratura fuerit plusquam per septimanam : tunc differatur usque ad proximam dominicam vel ebdomadam sequentem : veruntamen si hystoria duratura non fuerit nisi per unam ebdomadam tantum : tunc est necesse in tribus mediis feriis per ebdomadam ut tota cantetur hystoria et expositio evangelii et responsoria ferialia eo anno non dicantur preter unum responsorium feriale quod dicetur in ultima feria loco ix. R̄. Ita tamen quod si aliquod festum trium lectionum ibidem contigerit : in illo anno omnino pretermittatur.*

¶ *Quando autem simplex festum ix. lectionum alicujus sancti [ix. lectionum]⁴⁷ in dominica celebratur : et si eodem die aliquod festum trium lectionum vel octave sine regimine chori evenerit, tunc in primis fiet memoria de festo sive de octavis ad primas vespervas et ad matutinas, deinde de dominica et de Sancta Trinitate, et processio fiat semper ante crucem nisi missa dominicalis in ipsa ebdomada omnino debeat differi : et nisi in duplicibus festis tunc enim nulla fiat processio in sabbato nisi in festo exaltationis sancte crucis. Si aliquod festum duplex per ibidem⁴⁸ tempus in sabbato contigerit fiet memoria de dominica et de Sancta Trinitate sub silentio : sive nova hystoria inchoanda fuerit sive non, sed nulla fiat processio ante crucem. Si vero festum sancti Jacobi aut festum sancti Bartholomei apostoli et similia in ij. feria contigerint fiant ille memorie illis festis annexe solenniter ut predictum est : et memoria de dominica sub silentio.*

Quod si festum simplex ix. lectionum in sabbato celebretur tunc ad primas vespervas de dominica in [ipso]⁴⁹ sabbato fiet in primis memoria de festo ix. lectionum et postea de festo alicujus sancti trium lectionum si habeatur in crastino deinde de octava sine regimine chori : si habeatur : deinde de Sancta Trinitate.

Si vero [tale]⁵⁰ festum simplex ix. lectionum in die lune⁵¹ celebretur : et in eodem die aliud festum iij. lectionum vel octava ut prediximus evenerit : tunc ad vespervas in dominica in primis fiet memoria de festo trium lectionum, deinde de octava sine regimine chori si habeatur : et postea de dominica tantum. Hoc enim in omnibus dominicis hujus temporis observetur : nisi in festis duplicibus sese invicem concomitantibus : scilicet quod quando memoria de dominica ad utrasque vespervas et ad matutinas fit tunc dicitur memoria de Sancta Trinitate ad primas vespervas et ad matutinas, et processio fiat ad primas vespervas ante crucem : nisi in festis duplicibus in sabbatis vel in dominicis contingentibus : tunc nulla fiat processio ante crucem et missa dominicalis in ipsa dominica⁵² cantanda dicitur in aliqua feria per ebdomadam si vacaverit, vel in dominica missa dicitur in capitulo : si nulla feria vacaverit. Quod si contingat nullam per ebdomadam [totam]⁵³ de missa dominicali mentionem fieri et tempus prolixum fuerit, videlicet die dominica non in capitulo propter duplicia festa nec in feriis [per ebdomadam]⁵⁴ propter festum⁵⁵ ix. lectionum, vel iij. lectionum, vel octavas sanctorum cum regimine chori : et tempus prolixum fuerit, tunc in dominica precedente predictae memorie, scilicet de dominica et de Trinitate, et processio ante crucem ad primas vespervas differantur.⁵⁶ Tamen si tempus breve fuerit tunc in dominica dicitur missa dominicalis in capitulo : vel per ebdomadam in aliqua feria cum fuerint octave cum⁵⁷ regimine chori, et fiat memoria ad vespervas et ad matutinas de ipsa dominica et de Sancta Trinitate, et processio ante crucem. Tamen si aliquod festum simplex ix. lectionum vel octave cum regimine chori in dominica contigerint et per ebdomadam sequentem nulla feria ad hoc vacaverit : et tempus breve fuerit, tunc in dominica dicitur missa dominicalis in capitulo et fiat memoria ad vespervas et ad matutinas de ipsa dominica et de Sancta Trinitate, et processio ante crucem. Similiter fiat in exaltatione sancte crucis quandocunque in dominica contigerit licet duplex festum fuerit. Si aliquod festum duplex per hoc idem tempus in sabbato contigerit : nulla fiet tunc processio ad secundas vespervas ante crucem [175v.] que erunt de festo, neque memoria in audientia de dominica nec de Trinitate sed sub silentio sive nova hystoria inchoanda fuerit sive non : nisi in exaltatione sancte crucis, tunc enim fiet solennis memoria de octavis natiuitatis beate Marie : et dicuntur memorie sub silentio : scilicet de sancto Nichomede martyre et de dominica, et de Trinitate : sed nulla

processio ante crucem fiat. Et quotienscunque ad vespervas in sabbato vel in dominica ad matutinas per predictum tempus dicitur memoria de dominica : dicitur etiam memoria de Trinitate.

¶ *Et notandum est quod quando festum simplex ix. lectionum propter inchoationem hystorie a dominica differtur in secundam feriam⁵⁸ : et eidem festo aliquod festum iij. lectionum conjunctum fuerit : festum iij. lectionum non debet differri, sed in ipsa dominica fiat solennis memoria de eo ad vespervas et ad matutinas ut supra diximus et medie lectiones si proprie habeantur : sin autem tantum memoria, tamen si illa hystoria duratura non fuerit ita quod responsoria de ij. nocturno non possunt cantari in dominicis nec in feriis : tunc non fient medie lectiones de sancto in prima dominica in qua inchoatur hystoria sed in dominica tota cantetur hystoria dominicalis : et tantum memoria ad primas vespervas et ad matutinas et ad missam in dominica de festo iij. lectionum. Quod in omnibus dominicis hujus temporis in quibus incipiende sunt hystorie observetur. Tamen si per totum tempus quo hystoria durat, locus non vacet responsorii de ij. nocturno dominicalis hystorie⁵⁹ ita quod non possunt in dominicis vel in feriis cantari : tunc in dominica in qua inchoetur hystoria nulle fiant medie lectiones de hujusmodi festis : sive proprie lectiones habeantur sive non sed tantum memoria de festo iij. lectionum ad primas vespervas et ad matutinas et ad missam de dominica : que precedet memoriam de Sancta Trinitate : quod etiam observetur in omnibus dominicis hujus temporis in quibus incipiende sunt hystorie.*

¶ *Preterea considerandum est quod responsoria de secundo nocturno nullo modo cantentur per ebdomadam nisi quando due ferie ad minus vacaverint : nam semper per unamquamque ebdomadam in primis dicantur responsoria de j. nocturno, deinde de secundo : et postea de tertio nocturno, quod per totum annum observetur : scilicet quando omnia responsoria de hystoria dominicali per ebdomadam cantantur.*

¶ *In mediis vero dominicis quando de dominica agitur : quodcunque festum iij. lectionum vel octave sine regimine chori contigerint, semper memoria et medie lectiones de eo fiant sive proprie lectiones habeantur sive non : nisi responsoria de ij. nocturno cantanda fuerint ut supra diximus. Tamen si illa hystoria duratura fuerit per octo dominicas vel per quatuor dominicas : et si aliqua dominica vacaverit tunc fiant memoria et medie lectiones quodcunque festum iij. lectionum ibidem contigerit, tamen in prima dominica in qua inchoetur hystoria nova fiat tantum memoria de festo iij. lectionum nisi proprie lectiones habeantur.*

¶ Quando vero simplex festum ix. lectionum propter inchoationem hystorie a dominica differtur in secundam feriam : et in eadem secunda feria festum iij. lectionum evenerit : fiant inde memoria et medie lectiones si proprie habeantur : sin autem tantum memoria.

¶ Cum autem festum simplex ix. lectionum infra hoc predictum tempus in sabbato celebretur : et in vj. feria proxima precedente vespere de illo propter aliquod festum ix. lectionum fieri non poterint : tunc in sabbato vespere de eo fiant sive nova hystoria inchoanda fuerit sive non et memoria de dominica et de Sancta Trinitate : et processio ut predictum est. Alie tamen vespere erunt de dominica : et memoria de festo.

¶ Hoc enim generaliter observetur per totum annum : ut quodlibet festum ix. lectionum vel trium lectionum cum regimine chori : et omnis dies dominica unas ad minus habeat vespere : nisi aliquod duplex festum impedierit : ut in vj. die a nativitate Domini vel si dies dominicus in vigilia epyphanie evenerit vel si festum apostolorum Philippi et Jacobi in sabbato contigerit : tunc in ipso sabbato erunt vespere de apostolis : et in dominica sequente erunt vespere de inventione sancte crucis : et tunc dies dominica nullas habeat vespere. Similiter fiat quando octave assumptionis beate Marie in sabbato contigerint, tunc in ipso sabbato erunt vespere de octavis et in dominica erunt vespere de sancto Bartholomeo : et sic fiat in consimilibus.

[176r.] ¶ Quando vero duplex festum in sabbato evenerit et festum simplex ix. lectionum in ij. feria sequenti, et aliud festum duplex in tertia proxima sequenti tunc in dominica erunt vespere de festo novem lectionum et sic dominica carebit utrisque vespere. [Similiter est de festo sancti Gregorii in octavis pasche]⁶⁰ Et etiam quando festum sancti Aldelmi episcopi in crastino [ascensionis Domini vel]⁶¹ Sancte Trinitatis vel Corporis Christi forte contigerit, tunc festum utrisque carebit vespere : et sic fiat de ceteris festis simplicibus novem lectionum que inter duo festa duplicia contingunt : que omnino careant suis utrisque vespere. Et sic nota quod omnes dominice et non alia festa omnino careant utrisque vespere : nisi quando festum simplex novem lectionum vel iij. lectionum cum regimine chori inter duo festa duplicia evenerit, ut prediximus. Nam in omnibus festis duplicibus per totum annum, erunt prime vespere et secunde de ipso festo nisi aliud festum duplex impediatur, ut in ebdomada nativitatis Domini et in consimilibus : et nisi in festo sancti Andree apostoli quando in sabbato [ante primam dominicam adventus Domini]⁶² contigerit : et nisi in festis duplicibus contingentibus in sabbatis passionis et ramispalmarum, et quarta feria proxima ante pascha : que tantum habebunt primas vespere ut ibidem supra notatum est : licet festum loci vel dedicationis ecclesie fuerit. Si vero festum loci in festo Sancte Trinitatis forte contigerit : festum loci differatur in

Rubrica magna de dominicis.

crastinum si vacaverit a festo ix. lectionum et erunt vespere de festo loci : et solennis memoria de Sancta Trinitate : similiter fiat de consimilibus : ut subnotatum est in dedicatione ecclesie.

¶ *Et notandum est quod in octavis cum regimine chori videlicet epyphanie, ascensionis Domini, et Corporis Christi ubi fuerint octave cum regimine chori, visitatione, assumptionis, et nativitatis beate Marie [et dedicationis ecclesie]⁶³ : semper erunt secunde vespere de octavis et tantum memoria de festo vel de dominica in crastino sequente : nisi quando duplex festum in crastino vel in octavis contigerit : vel tale festum ix. lectionum fuerit : quod secundas vespere habere non potent. Eodem modo fiat de octavis dedicationis ecclesie : scilicet quando octave fuerint cum regimine chori ut subnotatum est ibidem. Et quando fit commemoratio beate Marie vel de festo loci in crastino alicujus sancti ix. lectionum vel trium lectionum cum regimine chori : de quo prime vespere non dicebantur⁶⁴ : tunc fiat solennis memoria tantum de hujusmodi commemoratione. Sed quando commemoratio beate Marie vel de festo loci fit in secunda feria : tunc enim dicantur vespere de hujusmodi commemoratione et memoria de dominica : nisi quando prime vespere non dicebantur de dominica : tunc enim fiat memoria de hujusmodi commemoratione. Si vero festum sancte Marie Magdalene : vel sancte Margarete, vel sancti Laurentii, vel sancti Martini episcopi, vel sancte Katherine⁶⁵ evenerit in dominica : dictis consuetis memoriis, primo, processio fiat ad altare eorundem : deinde ad crucem.*

¶ *Sciendum est quod due sunt cause que cogunt missam dominicalem : ab una dominica ad aliam dominicam omnino differri : scilicet prolixitas temporis et eventus assumptionis, et nativitatis beate Marie vel dedicationis ecclesie in dominica.*

Quotiescunque assumptio vel nativitas beate Marie : vel dedicatio ecclesie in dominica contigerit, de necessitate oportet ut eo anno propter octavas que sunt cum regimine chori : ut una missa dominicalis vel due differantur ab una dominica ad aliam sive breve fuerit tempus sive prolixum : scilicet continens dominicas xxiiij. vel xxv. vel plures. Item quotiescunque ab inceptioe hystorie Deus ómnium. usque ad adventum Domini continentur dominice xxvj. vel xxvij. tunc [enim de nativitas]⁶⁶ oportet ex necessitate ut una vel due misse dominicales ubicunque convenientius differri potuerint differantur : ut patet inferius. Si fuerint dominice xxvj. tunc infra octavas predictarum festivitatum beate Marie vel dedicationis ecclesie una differatur. Si vero fuerint dominice xxvij. tunc due differantur : utraque si fieri potest infra predictas octavas. Et si ibidem non possit nisi una missa differri : [tantum]⁶⁷ tunc ubicunque alibi⁶⁸ poterit convenientius differri,

differatur sive per octavas sancti Johannis baptiste : vel apostolorum Petri et Pauli, vel sancti Laurentii, vel sancti Martini quod utique fieri non potest : nisi quando festa [176v.] illorum in dominica contingunt. Tamen quando nativitas sancti Johannis baptiste in vj. feria contigerit, et festum sanctorum Johannis et Pauli in dominica evenerit : tunc poterit ibi una missa dominicalis differri : quoniam tota sequens ebdomada in octavis vel in festis sanctorum que ibidem contingunt poterit expendi vel si octave sancti Laurentii in dominica contigerint tunc ibidem una missa dominicalis differatur : et missa de octavis sancti Laurentii in capitulo dicetur : sicut ibidem subnotatum est.

¶ *Similiter extra chorum Sarum ubi dicitur servitium in ebdomada de festo loci : potest alia missa dominicalis differri infra octavas Corporis Christi dicendo⁶⁹ in crastino octavarum de festo loci vel ultima ebdomada dicendo de feriali servitio in sexta feria cum oratione precedentis dominice : et missa de cruce. Cum autem xxvij. dominice fuerint et littera dominicalis **D.** tunc una missa dominicalis infra octavas assumptionis et altera infra octavas dedicationis ecclesie Sarum differatur ut videlicet si festum sancti Hieronymi sit in crastino octavarum dedicationis translatum quod fuit anno Domini millesimo ccc. lxxxiiij.*

¶ *Quod si fuerint xxv. dominice vel infra tunc missa dominicalis in capitulo dicitur : et missa de octavis sancti Laurentii si dominica fuerit in illo anno omnino pretermittatur vel dicatur in capitulo ipse die, et missa dominicalis in vigilia sancti Bartholomei dicatur.*

Si fuerint dominice xxv. vel infra : tunc nulla omnino differatur missa dominicalis : nisi forte alterutra festivitas : scilicet assumptionis vel nativitatis beate Marie vel dedicationis ecclesie ut prediximus in dominica evenerit.

¶ *Cum autem xxv. dominice fuerint vel infra : et festa sancti Johannis baptiste [vel]⁷⁰ apostolorum Petri et Pauli in dominica contigerint, totum fiat servitium de festo : et missa dominicalis in aliqua feria infra octavas que a festo vacaverit cantetur pro magna missa illius diei.*

Si vero commemoratio sancti Pauli vel festum sancti Laurentii, vel festum sancti Martini in dominica evenerit totum fiat servitium de festo cum missa dominicali in capitulo.

¶ *Cum vero fuerint xxij. dominice et littera dominicalis **C.** tunc oportet unam missam dominicalem differri propter festum assumptionis beate Marie et duas missas que propria habent officia, ultima ebdomada in quarta vel in sexta feria cantari oportet⁷¹ et matutine de festo iij. lectionum et misse de dominicis⁷² que restant cantande : fiant sicut fit inter*

octavas epyphanie et lxx. quando una tantum dominica ibidem evenerit.

¶ *Cum autem fuerint xxiiij. dominice vel infra : tunc dicitur oratio Excita quésumus Dómine. 16. ad vespervas et ad matutinas et ad omnes alias horas illius ultime dominice et expositio evangelii⁷³ ad matutinas ultime dominice et antiphone super psalmum Benedictus. ad matutinas super psalmum Magnificat. [scilicet]⁷⁴ ad ij. vespervas dicuntur.*

¶ *Si vero tempus ita prolixum fuerit quod singulis diebus sufficiunt orationes dominicales : si dominica proximo ante adventum Domini vel altera dominica precedens non vacaverit a festo ix. lectionum, non dicitur in tertia dominica precedente ante adventum Domini oratio Excita quésumus Dómine. nec ad missam epistola Ecce dies véniunt. nec evangelium Cum sublevásset. quamvis [et quando]⁷⁵ ultima die dominica fit servitium. Omnes tamen antiphone super laudes tunc dici debent et ultimum R̄. Summe Trinitáti. 1596. cum oratione dominicali suo ordine.*

¶ *Hoc itaque bene servetur quod quotienscunque una vel plures misse dominicales differatur : nichilominus cetera misse que restant cantande suo ordine dicantur : ita tamen quod officium Dicit Dóminus. cum sua oratione Excita quésumus Dómine. et epistola Ecce dies véniunt. et evangelium Cum sublevásset. cum ceteris ut predictum est ultima dominica ante adventum Domini cantetur si vacaverit.*

¶ *Si autem dominica ante adventum Domini non vacaverit a festo ix. lectionum, tunc in feriis primo loco cantetur : deinde relique misse que restant cantande suo ordine dicantur. Si autem acciderit quod due misse dominicales que officiis carent pro brevitate temporis nequeant cantari non est inconveniens si omnino pretermittantur.*

¶ *Cum vero pro temporis prolixitate cantari possunt, tunc officium Dicit Dóminus. in tribus missis dominicalibus cantabitur proxima tamen dominica ante adventum Domini dicatur antiphona Cum sublevásset. 2018. et antiphona Illi hómines. 2019. super psalmum Benedictus. et Magnificat. vel ad memoriam de dominica cum de aliquo festo [177r.] ix. lectionum fit servitium cum oratione Excita quésumus Dómine. 16. Et tunc hec oratio dicitur quotidie per ebdomadam in feriis ad vespervas et ad matutinas et ad omnes alias horas, licet per ipsam ebdomadam due vel tres misse dominicales cantentur.*

¶ *Sciendum est autem quod hec predicta hystoria Deus ómnium. quandocunque incipiatur semper dicitur usque ad j. dominicam post quinto kalendas Augusti, prima autem dominica que dicitur Augusti non semper infra Augustum incipit. Nam est aliquando⁷⁶ quod dominica in Julio incipit : et facit in Julio ij. vel iij. feriam et tamen*

Rubrica magna de dominicis.

dicitur tota ebdomada Augusti : non Julii, quod si mensis Augustus in v. vel sexta feria incipit, ipsa tunc dominica non Augusti sed Julii est. Unde in prima dominica post quinto kalendas Augusti : semper inchoetur hystoria In principio. Nullus enim mensis habet plenum [et perfectam]⁷⁷ ebdomadam in initio sui sive⁷⁸ quarta feria. Et proxima dominica post quinto kalendas Septembris incipienda est hystoria Si bona. Et proxima dominica post iij. idus Septembris incipienda est hystoria Peto Dómine. Et proxima⁷⁹ dominica post xj.⁸⁰ kalendas Octobris inchoetur hystoria Adonáy. Et proxima⁸¹ dominica post quinto kalendas Octobris inchoetur hystoria Adapériat. Et proxima dominica post quinto kalendas Novembris inchoetur hystoria Vidi Dóminum. Et proxima dominica post v.⁸² kalendas Decembris inchoetur hystoria Aspiciens.

¶ *Sciendum est autem quod in initio uniuscujusque hystorie hujus temporis sequentis semper unum \mathcal{R} . de hystoria que incipienda est cantetur ad primas vespervas ut in hystoria subnotatum est : nisi quando hystoria in mediis feriis ebdomade incipitur vel differtur in aliam ebdomadam ut in fine magne rubrice ante hystoriam Dómine ne in ira. plenius notatur.*

[Hystoria Regum.]

Lectio j. Legenda 5. 1. Regum ij. (: 26.)

NUer autem Sámuel proficiébat atque crescébat : et placébat tam Deo quam homínibus. Venit autem vir Dei ad Hely : et ait ad eum, Hec dicit Dóminus. Nunquid non apérte revelátus sum dómui patris tui : cum esset in Egýpto, in domo Pharaónis : et elégi eum ex ómnibus tríbutus Israel michi in sacerdotem ut ascénderet ad altáre meum, et adóleret michi incénsum, et portáret ephod coram

me : et dedi dómui patris tui ómnia de sacrificiis filiórums Israel ? Quare calce abjecísti víctimam meam, et múnera mea que precépi ut offerréntur in templo : et magis honorásti filios tuos quam me, ut comederétis primítias ómnis sacrificií Israel pópuli mei ? Proptérea ait Dóminus Deus Israel, ⁸³ Loquens locútus sum, ut domus tua, et domus patris tui, ministret in conspéctu meo : usque in sempitérnum.

Lectio secunda. (1. Regum ij. : 30.)

NUNC autem dicit Dóminus, Absit hoc a me. Sed quicúnque glorificáverit me : glorificábo eum. Qui autem contémnunt me : erunt ignóbiles. Ecce dies véniunt, et précidam bráchium tuum et bráchium domus patris tui : ut non sit senex in domo tua. Et vidébis émulum tuum

in templo in univérsis próspers Israel : et non erit senex in domo tua ómnibus diébus. Verúntamen non áuferam virum pénitus ex te ab altári meo : sed ut deficiant óculi tui : et tabéscat ánima tua, et pars magna domus tue moriétur, cum ad virílem etátem vénerit.

Lectio ii (1. Regum ij. : 34.)

HOC autem erit tibi signum : quod ventúrum est duóbús filiis tuis Ophni et Phínees. In die uno moriéntur ambo. Et suscitábo michi sacerdotem fidélem : qui juxta cor meum et ánimam meam fáciat. Et edificábo ei domum fidélem : et

ambulábit coram christo meo cunctis diébus. Futúrum est enim ut quicúnque remánserit in domo tua, véniat ut orétur pro eo, et ófferat nummum argénteum et tortam panis : dicátque, Dimítte me obsécro, ad unam partem sacerdotálem ut có-

medam bucéllam panis. Tu.

Lectio j. Legenda 6. sed legatur per ordinem 1. Reg. iij.

DUer autem Sámuel ministrabat Dómino coram Hely et sermo Dómini erat precíósus. In diébus illis : non erat visio manífesta. Factum est ergo in die quadam, Hely jacébat in léctulo suo et óculi ejus caligáverant : nec póterat vidére lucérnam Dei ántequam extinguerétur. Sámuel

autem dormiébat in templo Dómini : ubi erat archa Dei. Et vocávit Dóminus Samuélem. Qui respóndens ait, Ecce ego. Et cucúrrit ad Hely et dixit, Ecce ego. Vocásti enim me. [177v.] Qui dixit, Non vocávi te. Revértere et dormi. Et ábiit et dormívit. Tu autem Dómine [miserére nostri].

Lectio secunda. (1. Regum iij. : 6.)

ET adjécit Dóminus rursum vocáre Samuélem. Consurgénsque Sámuel ábiit ad Hely : et ait, Ecce ego quia vocásti me. Qui respóndit, Non vocávi te fili mi : revértere et dormi. Porro Sámuel necdum sciébat Dóminum : neque revelátus fúerat ei sermo Dómini. Et adjécit Dóminus :

et vocávit adhuc Samuélem tértio. Qui consurgéns ábiit ad Hely : et ait, Ecce ego : quia vocásti me. Intelléxit igitur Hely : quia Dóminus vocáret púerum : et ait ad Samuélem, Vade et dormi. Et si deinceps vocáverit te : dices, Lóquere Dómine : quia audit servus tuus. Tu.

Lectio iij. (1. Regum iij. : 9.)

Abiit igitur Sámuel : et dormívit in loco suo. Venítque Dóminus et stetit : et vocávit sicut vocáverat primo et secúndo, Sámuel Sámuel. Et ait Sámuel, Lóquere Dómine : quia audit servus tuus. Et dixit Dóminus ad Samuélem, Ecce ego fáciam verbum in Israel : quod quicúnque audierit tinnient ambe aures ejus. In die illo suscitábo advérsus Hely : ómnia quia locútus

sum super domum ejus. Incípíam et complébo. Predíxi enim ei quod judicatúrus essem domum ejus in etérnum propter iniquitátem, eo quod nóverat indígne ágere filios suos : et non corripuit eos. Idcírco jurávi dómui Hely, quod non expiétur iniquitas domus ejus víctimis et munéribus : usque in etérnum. Dormívit autem Sámuel usque mane : aperúitque óstia domus Dómini. Et

Sámuel timébat indicáre visiónem

Hely.

Lectio j. (Legenda 7. 1. Regum iij. : 16.)

Ocávit ergo Hely Samuélém :
et dixit, Sámuel fili mi. Qui
respóndens ait, Presto sum.
Et interrogávit eum, Quis est sermo
quem locútus est Dóminus ad te ?
Oro te ne celáveris me. Hec fáciat
tibi Deus et hec addat : si absconderis
a me sermónem, ex ómnibus verbis
que dicta sunt tibi. Indicávit itaque ei

Sámuel univérsos sermónes : et non
abscondit ab eo. Et ille respóndit,
Dóminus est : quod bonum est in
óculis suis fáciat. Crevit autem
Sámuel et Dóminus erat cum eo : et
non cécidit ex ómnibus verbis ejus in
terram. Et cognóvit univérsus Israel a
Dan usque Bersabée : quod fidélis
Sámuel prophéta esset Dómini.

Lectio secunda. (1. Regum iij. : 21.)

ET áddidit Dóminus ut appáreret
in Sylo : quóniam revelátus
fúerat Dóminus Samuéli in Sylo juxta
verbum Dómini. Et venit sermo
Samuélis univérso Israéli.

1. Reg. iv.

Et factum est in diébus illis :
convenérunt Philístiim in pugnam.
Egréssus est namque Israel óbviám
Philístiim in prélium et castrametátus
est juxta lápidem adjutórii. Porro
Philístiim venérunt in Aphec : et
instruxérunt áciem contra Israel.

Inito autem certámine, terga vertit
Israel Philísteis : et cesa sunt in illo
certámine passim per agros quasi
quátuor mília virórum. Et revérsus
est pópulus ad castra. Dixerúntque
majóres natu de Israel, Quare
percússit nos hódie Dóminus coram
Phillístiim ? Afferámus ad nos de
Sylo archam féderis Dómini : et
véniat in médium nostri, ut salvet nos
de manu inimicórum nostrórum.

Lectio iij. (1. Regum iv. : 4.)

Misit ergo pópulus in Sylo : et
tulérunt inde archam féderis
Dómini exercítuum sedéntis super
chérubin. Erántque duo filii Hely
cum aréna féderis Dómini Ophni et
Phínees. Cumque venísset archa
féderis Dómini in castra : vociferátus

est omnis Israel clamóre grandi, et
persónuit terra. Et audiérunt Philís-
tiim vocem clamóris. Dixerúntque,
Quenam est vox clamóris magni, in
castris Hebreórum ? Et cognovérunt
quod archa Dómini venísset in castra :
timuerúntque Philístiim dicétes,

Venit Deus in castra. Et ingemuérunt dicétes, Ve nobis. Non enim fuit tanta exultátio heri et nudiustértius. Ve nobis. Quis nos salvábit de manu Deórum sublímiū istórum ? Hi

sunt Dii qui percussérunt Egýptum omni plaga in desérto. Confortámini et estóte viri Philístiim : ne serviátis Hébreis sicut illi serviérunt nobis. Confortámini et belláte.

Lectio j. Legenda 8. Sed legatur per ordinem 1. Reg. iv. (: 10.)

Ugnavérunt ergo Philístiim et cesus est Israel : et fugit unusquísque in tabernáculum suum : et facta est plaga magna nimis. Et cecidérunt de Israel trigínta mília péditum : et archa Dei capta est.

[178r.] Duo quoque filii Hely mórtui sunt : Ophni et Phínees. Currens autem vir

de Bénjamin ex ácie, venit in Sylo in die illo scissa veste et conspérus púlvere caput. Cumque ille venísset Hely sedébat super sellam contra viam spectans. Erat enim cor ejus pavens : pro archa Dómini. Vir autem ille postquam ingressus est nunciávit urbi : et ululávit omnis cívitas.

Lectio secunda. (1. Regum iv. : 14.)

ET audívit Hely sónitum clamóris : dixítque, Quis est hic sónitus tumúltus hujus ? At ille festinávit et venit et nunciávit Hely. Hely autem erat nonagínta et octo annórum, et óculi ejus caligáverant : et vidére non póterat. Et dixit ad Hely, Ego sum qui veni de prélio : et ego qui de ácie

fugi hódie. Cui ille ait, Quid actum est fili mi ? Respóndens autem ille qui nunciábat, Fugit (inquit) Israel coram Philístiim : et ruína magna facta est in pópulo. Insuper et duo filii tui mórtui sunt Ophni et Phínees : et archa Dei capta est. Tu autem.

Lectio tertia. (1. Regum iv. : 18.)

CUmque ille nominásset archam Dei cécidit de sella retrórsum juxta óstium : et fractis cervícibus mórtuus est. Senex enim erat vir et grandévus : et ipse judicávit Israel quadragínta annis. Nurus autem ejus uxor Phínees pregnans erat : vicináque pártui. Et audíto núncio

quod capta esset archa Dei et mórtuus esset socer suus et vir suus : incurvávit se et péperit. Irrúerant enim in eam dolóres súbiti. In ipso autem mométo mortis ejus : dixerunt ei qui stabant circa eam, Ne tíneas, quóniam filium peperisti. Que non respóndit eis : neque animadvértit.

Et vocávit púerum Icaboth : dicens, Transláta est glória Dómini de Israel : quia capta est archa Dei. Et pro

sócero suo et pro viro suo ait, Transláta est glória ab Israel : eo quod capta est archa Dei.

Lectio j. Legenda 9. 1. Regum v.

DHilístiim autem tulérunt archam Dei : et asportáverunt eam a lápide adjutórii in Azotum. Tulerúntque Philístiim archam Dei, et intulérunt eam in templo Dagon : et statuérunt eam juxta Dagon. Cumque surrexissent Azoti dilúculo áltera die, ecce Dagon

jacébat pronus in terra ante archam Dómini. Et tulérunt Dagon : et restituérunt eum in loco suo. Rursúmque mane die áltera consurgéntes : invenérunt Dagon jacéntem super fáciem suam in terra coram archa Dómini.

Lectio secunda. (1. Regum v. : 4.)

CAput autem Dagon et due palme mánuum ejus abscíse erant super limen. Porro Dagon truncus solus remánserat in loco suo. Propter hanc causam non calcant sacerdótes Dagon, et omnes qui ingrediúntur templum ejus super limen Dagon in Azoto : usque in hodiérnum diem. Aggraváta est autem manus Dómini super Azotos : et demólitus est eos : et

percússit in secretióri parte nátiúm Azotum et fines ejus. Et ebulliérunt⁸⁴ ville et agri in médio regiónis illíus : et nati sunt mures et facta est confúsió mortis magna in civitáte. Vidéntes autem viri Azoti hujuscémodi plagam dixérunt, Non máneat archa Dei Israel apud nos : quóniam dura est manus ejus super nos, et super Dagon deum nostrum.

Lectio tertia. (1. Regum v. : 8.)

QUATTOR mitténtes congregavérunt omnes sátrapas Philistinórum ad se et dixérunt, Quid faciémus de archa Dei Israel ? Responderúntque Géthei, Circunducátur archa Dei Israel. Et circunduxérunt archam Dei Israel. Illis autem circunducéntibus eam : fiébat manus Dómini super síngulas

civitátes interfectiÓNis magne nimis, et percutiébat viros uniuscujúsque urbis a parvo usque ad majórem, et computrescébant prominéntes extáles eórum. Inierúntque Géthei consílium : et fecérunt sibi sedes pelliceas. Miserúntque archam Dei in Accharon. Cumque venisset archa Dei in

Accharon : exclamaverunt Accharónite dicentes, Adduxerunt ad nos archam Dei Israel : ut interficiat nos

et populum nostrum. Tu autem Domine miserere [nostri].

Lectio prima. Legenda 10. 1. Regum capit. v. (: 11.)

Isérunt itaque et congregaverunt omnes sátrapas Philistinórum. Qui dixerunt, dimittite archam Dei Israel, et revertatur in locum suum : et non interficiat nos cum populo nostro. Fiébat enim pavor mortis in singulis úrbibus : et gravíssima valde manus Dei. Viri quoque qui mórtui non [178v.] fúerant percutiebántur in secretióri

parte nátium : et ascendébat ululátus uniuscujúsque civitátis in celum.

Fuit ergo archa Dómini in regione Philistinórum : septem ménsibus. Et post hec vocaverunt Philístiim sacerdótes et divínos : dicentes, Quid faciémus de archa Dei ? Indicáte nobis, quómo modo remittémus eam in locum suum. *Cap. 6.*

Lectio secunda. (1. Regum vj. : 6.)

DIxérunt autem eis sacerdótes et divíni, Quare aggravátis corda vestra sicut aggravávit Egýptus et Phárao cor suum ? Nonne postquam percússus est, tunc dimísit eos, et abiérunt ? Nunc ergo arrípíte et fácite plastrum novum unum, et duas vaccas fetas, quibus non est impósitum jugum, júngíte in plaastro : et reclúдите vítulos eárum domi. Tolletisque archam Dómini, et

ponétis in plaastro : et vasa áurea que exsolvístis ei pro delícto, ponétis in capséllam ad latus ejus, et dimittite eam ut vadat, et aspiciétis. Et síquidem per viam finium suórum ascénderit contra Bethsámes : ipse fecit nobis malum hoc grande. Sin autem mínime : sciémus quia nequáquam manus ejus tétigit nos sed casu áccidit.

Lectio iij. (1. Regum vj. : 10.)

Fecerunt ergo illi hoc modo, et tolléntes duas vaccas que lactábant vítulos júnxérunt ad plastrum : vitulósqe eárum reclúsérunt domi : et posuérunt archam

Dei super plastrum, et capséllam que habébat mures áureos, et similitúdinem anórum. Ibant autem in diréctum vacce per viam que ducit Bethsámes, et itínere uno gradie-

bántur pergéntes et mugiéntes, et non declinábant, neque ad dexteram neque ad sinístram. Sed et sátrape Philistinórum sequebántur usque ad términos Bethsámes. Porro Bethsámite metébant tríticum in valle : et elevántes óculos vidérunt archam, et

gavisi sunt cum vidíssent. Et plaustrum venit in agrum Jósue Bethsámite : et stetit ibi. Erat autem ibi lapis magnus : et concidérunt ligna plaustri, vaccásque imposuérunt super ea holocáustum Dómino. Tu autem.

Lectio j. Legenda II. I. *Regum vij. (: 3.)*

It Sámuel ad univérsam domum Israel dicens, Si in toto corde vestro revertímini ad Dóminum, auférte deos aliénos de médio vestri, Báalim et Astaroth : et preparáte corda vestra Dómino, et servíte illi soli, et éruet vos de manu Philístiim. Abstulérunt ergo filii Israel Báalim et Astaroth : et serviérunt

Dómino soli. Dixit autem Sámuel, Congregáte univérsum Israel in Masphat : ut orem pro vobis Dóminum. Et convenérunt in Masphat, hauserúntque⁸⁵ aquam et effudérunt in conspéctu Dómini : et jejunavérunt in die illa, et dixerunt, Tibi peccávimus Dómine. Tu autem Dómine.

Lectio secunda. (I. *Regum vij. : 6.*)

JUdicavítque Sámuel filios Israel in Masphat. Et audiérunt Philístiim quod congregáti essent filii Israel in Masphat : et ascendéruut sátrape Philistinórum ad Israel. Quod cum audíssent filii Israel : timuérunt a fácie Philistinórum. Dixerúntque ad Samuélem, Ne cesses pro nobis clamáre ad Dóminum Deum nostrum : ut salvet nos de manu Philistinórum. Tulit autem Sámuel agnum lacténtem

unum : et obtulit illum holocáustum intégnum Dómino. Et clamávit Sámuel ad Dóminum pro Israel : ex exaudívit eum Dóminus. Factum est autem cum Sámuel offérret sacrificium Dómino, Philístei iniérunt prélium contra Israel. Intónuit autem Dóminus fragóre magno in die illa super Philístiim, et extérruit eos : et cesi sunt a filiis Israel.

Lectio iij. (I. *Regum vij. : II.*)

Gressíque viri Israel de Masphat persecúti sunt Philísteos : et

percussérunt eos usque ad locum qui erat subter Bétachar. Tulit autem

Sámuel lápidem unum et pósuit eum inter Masphat et inter Sen : et vocávit nomen illíus Abennézer, id est lapis adjutórii. Dixítque, Hucúsque auxiliátus est nobis Dóminus. Et humiliáti sunt Philístiim : nec apposuérunt ultra ut venírent in términos Israel. Facta est ítaque manus Dómini super Philisteos cunctis diébus Samuélis, et

rédдите sunt urbes quas túlerant Philístiim ab Israel Israéli : ab Accharon usque Geth, et términos suos. Liberavítque Israel de manu Philistinórum. Erátque pax inter Israel et Amórreum. Judicábat quoque Sámuel Israel cunctis diébus vite sue. Tu autem Dómine miserére [nostri].

[179r.]

Lectio prima. Legenda 12. 1. Regum viij. (: 1.)

Actum est autem cum senuisset Sámuel : pósuit filios suos júdices in Israel.

Fúitque nomen filii ejus primogéniti Johel, et nomen secúndi Abia : júdicum in Bersábee. Et non ambulavérunt filii ejus in viis ejus : sed declinavérunt post avaríciam

acceperúntque múnera, et pervertérunt júdicium. Congregátique⁸⁶ univérsi majóres natu Israel venérunt ad Samuélem in Rámatha : dixerúntque ei, Ecce tu senuísti : et filii tui non ámbulant in viis tuis. Constitue nobis regem ut júdicet nos : sicut et univérse habent natiónes.

Lectio ij. (1. Regum viij. : 6.)

Displicúitque sermo in óculis Samuélis : eo quod dixissent, da nobis regem ut júdicet nos. Et orávit Sámuel ad Dóminum. Dixit autem Dóminus ad Samuélem, Audi vocem pópuli : in ómnibus his que loquúntur tibi. Non enim te abjecérunt sed me, ne regem super eos, juxta

ómnia ópera sua que fecérunt, a die qua edúxi eos de terra Egýpti, usque ad diem hanc. Sicut dereliquérunt me, et serviérunt diis aliénis : sic faciunt étiam tibi. Nunc ergo audi vocem illórum. Verúntamen contestáre eos, et predic eis jus regis : qui regnatúrus est super eos.

Lectio iij. (1. Regum viij. : 10.)

Dixit ítaque Sámuel ómnia verba Dómini ad pópulum, qui petíerant a se regem : et ait, Hoc erit jus regis qui imperatúrus est vobis. Fílios

vestros tollet, et ponet in cúrribus suis, faciétque sibi équites et precursóres quadrigárum suárum : et constituet sibi tribúnos et centuriónes

et aratóres agrórum suórum : et messóres ségetum, et fabros armórum, et cúrruum suórum. Fílias quoque vestras fáciat sibi unguentárias : et focárias et paníficas. Agros quoque vestros et víneas et olivéta óptima tollet : et dabit servis suis. Sed et ségetes vestras et vineárum rédditus addecimábit : ut det eunúchis et

fámulis suis. Servos étiam vestros et ancíllas et júvenes óptimos, et ásinos áuferet : et ponet in ópere suo. Greges quoque vestros addecimábit : vosque éritis ei servi. Et clamábitis in die illa a fácie regis vestri quem elegístis vobis : et non exáudiet vos Dóminus in die illa, quia petístis vobis regem.

Lectio j. Legenda 13. 1. Regum viij. (: 19.)

MOluit autem pópulus audire vocem Samuélis : sed dixerunt, Nequáquam. Rex enim erit super nos : et érimus nos quoque sicut omnes gentes. Et iudicábit nos rex noster : et egrediétur ante nos : et pugnábit bella nostra pro

nobis. Et audívit Sámuel verba pópuli : et locútus est ea in áuribus Dómini. Dixit autem Dóminus ad Samuélem, Audi vocem eórum : et constitue super eos regem. Et ait Sámuel ad viros Israel, Vadat unusquisque in domum suam. Tu autem.

Lectio ij. 1. Regum ix. (: 1.)

Cis erat vir de Bénjamin nómine Cis, filius Abihel, filii Seor, filii Bechor, filii Jareth, filii Aphia, filii viri Gémini, fortis robóre, et erat ei filius vocábulo Saul, eléctus et bonus : et non erat vir de filiis Israel mélior illo. Ab húmero et sursum : emi-

nébat super omnem pópulum. Perierant autem ásine Cis patris Saulis. Et dixit Cis, ad Saul filium suum, Tolle tecum unum de púeris : et consúrgens vade et quere ásinas. Tu autem.

Lectio iij. (1. Regum ix. : 3.)

Qui cum transíssent per montem Effraim, et per terram Sálisa et non inveníssent : transiérunt étiam per terram Salim et non erant. Sed et per terram Gémini : et mínime reperérunt. Cum autem veníssent in

terram Suph et non inveníssent : dixit Saul ad púerum qui erat cum eo, Veni et revertámur : ne forte dimiserit pater meus ásinas : et sollícitus sit pro nobis. Qui ait ei, Ecce est vir Dei in civitáte hac vir nóbilis : et omne quod

lóquitur absque ambiguitáte évenit.
Nunc ergo eámus illic, si forte índicet

nobis de via nostra, propter quam
vénimus. Tu autem Dómine.

Lectio prima. Legenda 14. 1. *Regum ix.* (: 7.)

Quod Ixit Saul ad púerum suum,
Ecce íbimus. Quid ferémus
ad virum Dei ? Panis défecit
in cistárchiis nostris, et spórtulam
non habémus ut demus hómini Dei :
nec quicquam áliud. Rursúmque
puer respóndit Sauli et ait, Ecce
invénta est in manu mea quarta pars

státeris argénti : demus hómini Dei, [179v.]
ut índicet nobis viam nostram. Olim
in Israel sic loquebátur unusquisque
hábeas consúlere Dóminum, Veníte et
eámus ad vidéntem. Qui enim pro-
phéta dícitur hódie : vocabátur olim
videns. Tu autem Dómine.

Lectio secunda. (1. *Regum ix.* : 10.)

Quod T dixit Saul ad púerum suum,
Optimus sermo tuus : veni
eámus. Et iérunt in civitátem : in qua
erat vir Dei. Cumque ascénderent
clivum civitátis : invenérunt puéllas
egrediéntes ad hauriéndam aquam.
Et dixérunt eis, Num hic est videns ?
Que respondéntes dixérunt illis, Hic
est : ecce ante te. Festína nunc.
Hódie enim venit in civitátem : quia

sacrificium est hódie pópulo in
excélso. Ingrediéntes urbem statim
inveniétis eum : ántequam ascéndat in
excélsum ad vescéndum. Neque enim
comesúrus est pópulus donec ille
véniat : quia ipse benedicet hóstie, et
deinceps cómedent qui vocáti sunt.
Nunc ergo conscéndite : quia hódie
reperiétis eum. Et ascenderunt in
civitátem. Tu autem Dómine.

Lectio tertia. (1. *Regum ix.* : 14.)

Quod Umque illi ambulárent in médio
urbis : apparuit Sámuel egrédi-
ens óbviám eis, ut ascénderet in
excélsum. Dóminus autem revelá-
verat aurículam Samuélis, ante unam
diem quam veníret Saul : dicens, Hac
ipsa hora que nunc est, cras mittam
ad te virum de terra Bénjamin : et

unges eum ducem super pópulum
meum Israel. Et salvábit pópulum
meum de manu Philistinórum : quia
respéxi pópulum meum Israel. Venit
enim clamor eórum ad me. Cumque
aspexisset Sámuel Saulem : Dóminus
ait ei, Ecce vir quem díxeram tibi.
Iste dominábitur pópulo meo.

Lectio prima. (Legenda 15. 1. Regum ix. : 18.)

Accéssit autem Saul ad Samuélem, in médio porte : et ait, Indica michi oro te : ubi est domus vidéntis. Et respóndit Sámuel Sauli : dicens, Ego sum videns. Ascénde ante me in excélsu, ut cómedas mecum hódie, et

dimíttam te mane : et ómnia que sunt in corde tuo indicábo tibi. Et de ásinis que perdidisti nudiustértius ne solícitus sis : quia invénte sunt. Et cujus erunt óptima queque Israel ? Nonne tibi et omni dómui patris tui ?

Lectio ij. (1. Regum ix. : 21.)

Respóndens autem Saul ait, Nunquid non filius Gémini ego sum, de mínima tribu Israel, et cognátio mea novíssima inter omnes famílias de tribu Bénjamin ? Quare ergo loquútus es michi sermónem istum ? Assúmens ítaque Sámuel Saulem et púerum ejus introduxit eos

in triclínum : et dedit eis locum in cápite eórum qui fúerant invitáti. Erant enim quasi trigínta viri. Dixítque Sámuel coco, Da partem quam dedi tibi : et precépi ut repóneres seórsum apud te. Levávit autem cocus armum : et pósuit ante Saulem. Tu autem.

Lectio tertia. (1. Regum ix. : 24.)

Dixítque Sámuel, Ecce quod remánsit, pone ante te, et cómede : quia de indústria servátum est tibi quando pópulum vocávi. Et cómedit Saul cum Samuéle, in die illa : et descendérunt de excélso in óppidum, et loquútus est cum Saule in solário. Stravítque Saul in solário : et dormívit. Cumque mane surrexíssent, et étiam dies lucésceret : vocá-

vit Sámuel Saulem in solário, dicens, Surge et dimíttam te. Et surréxit Saul, egressíque sunt ambo ipse vidélicet et Sámuel. Cumque descenderent in extrémá parte civitátis : Sámuel dixit ad Saulem, Dic púero ut antecédát nos et tránseat : tu autem subsísto paulísper, ut índicem tibi verbum Dómini. Tu autem Dómine.

Lectio j. Legenda 16. 1. Regum x.

Tulit autem Sámuel lenticulam ólei, et effúdit super caput ejus : et deosculátus

est eum, et ait, Ecce unxit te Dóminus super hereditátem suam in príncipem : et liberábis pópulum ejus

de manu inimicórum ejus qui in circúitu ejus sunt. Et hoc tibi signum : quia unxit te Dóminus in príncipem. Cum abieris hódie a me, invénies duos viros juxta sepúlchrum Rachélis, in finibus Bénjamin meridie, salientes

magnas fóveas⁸⁷ : dicéntque tibi, Invénte sunt ásine ad quas íeras perquiréndas, et intermíssis pater tuus ásinis sollicitus est pro vobis : et dicit, Quid fáciam de filio meo ?

Lectio secunda. (I. *Regum* x. : 3.)

[180r.] **U**mque abieris inde et ultra transieris et véneris ad quercum Thabor : invénient te ibi tres viri ascendéntes ad Deum in Bethel, unus portans tres hedos, et álius tres tortas panis, et álius portans lagénam vini. Cumque te salutáverint : dabunt tibi duos panes et accípies de manu eórum. Post hec vénies in collem

Dómini : ubi est státió Philistinórum. Et cum ingrédus fúeris ibi urbem, óbviu[m] habébis gregem prophetárum descendéntium de excélsó, et ante eos psaltérium et týmpanum et týbiam et cýtharam ipsósque prophetántes. Et insíliet in te Spíritus Dómini, et prophetábis cum eis : et mutáberis in virum álium.

Lectio iij. (I. *Regum* x. : 7.)

Quando ergo evénerint signa hec ómnia tibi : fac quecúnque invénerit manus tua, quia Dóminus tecum est et descédes ante me in Gálgala. Ego quippe descéndam ad te ut ófferas oblatiónem et ímsoles víctimas pacíficas. Septem diébus expectábis donec véniam ad te : et osténdam tibi quid fácias. Itaque cum

avertisset húmerum suum ut abíret a Samuэле, immutávit ei Deus cor áliud : et venérunt ómnia hec signa in die illa. Venerúntque ad predíctum collem : et ecce cúneus prophetárum óbvius ei. Et insíluit super eum Spíritus Dómini : et prophetávit in médio eórum. Tu autem Dómine.

Lectio j. Legenda 17. (I. *Regum* x. : 14.)

Ixit autem pátruus Saulis ad eum : et ad púerum ejus, Quo abístis ? Qui responderunt, Querere ásinas. Quas cum non repperíssemus : vénimus ad Sa-

muélem. Et dixit ei pátruus suus, Indica michi quid díxerit tibi Sámuél. Et ait Saul ad pátruum suum, Indicávit nobis quia invénte essent ásine. De sermóne autem regni non

indicávit ei : quem locútus illi fúerat | Sámuel.

Lectio ij. (1. Regum x. : 17.)

ET convocávit Sámuel pópulum ad Dóminum in Masphat : et ait ad filios Israel, Hec dicit Dóminus Deus Israel. Ego edúxi Israel de Egýpto, et éruí vos de manu Egyp-tiórum : et de manu ómnium regum qui affligébant vos. Vos autem hódie projecístis Deum vestrum, qui solus

salvávit vos de univérsis malis et tribulatióibus vestris : et dixístis, Nequáquam : sed regem constitue super nos. Nunc ergo state coram Dómino : per tribus vestras et famílias. Et applicúit Sámuel omnes tribus Israel : et cécidit sors super tribum Bénjamin.

Lectio iij. (1. Regum x. : 21.)

ET applicúit tribum Bénjamin et cognatiónes ejus : et cécidit super cognatiónem Methri, et pervénit usque ad Saul filium Cis. Quesiérunt ergo eum : et non est invéntus. Et consuluérunt post hec Dóminum : utrum nam ventúrus

esset illuc. Respondítque Dóminus, Ecce absconditus est domi. Cucurrérunt itaque : et tulérunt eum inde. Stetítque in médio pópuli : et áltior fuit univérso pópulo ab húmero et sursum.

Lectio j. Legenda 18, sed legatur per ordinem 1. Reg. x. (: 24.)

ET ait Sámuel ad omnem pópulum, Certe vidétis quem elégerit Dóminus : quia non sit símilis illi in omni pópulo. Et clamávit cunctus pópulus, et ait, Vivat rex. Locútus est autem Sámuel ad pópulum legem regni : et scripsit in libro, et repósuit coram Dómino. Et dimísit Sámuel omnem

pópulum : síngulos in domum suam. Sed et Saul ábiit in domum suam in Gábaa : et ábiit cum eo pars exercitus quorum tetígerat Deus corda. Fílii vero Béliál dixérunt, Num salváre nos póterit iste ? Et despexérunt eum : et non attulérunt ei múnera. Ille vero dissimulábat se audíre. Tu autem.

Lectio ij. 1. Regum xj.

ET factum est quasi post mens, ascéndit Naas Ammónites :

et pugnáre cepit advérsus Jabes Gálaad. Dixéruntque omnes viri Jabes

ad Naas, Habéto nos federátos : et serviémus tibi. Et respóndit ad eos Naas Ammónites : In hoc fériam vobíscum fedus, ut éruam ómniū

vestrum óculos dextros : ponámque vos oppróbrium univérso Israéli. Tu autem Dómine.

Lectio tertia. (1. Regum xj. : 3.)

ET dixerunt ad eum senióres Jabes, Concéde nobis septem dies, ut mittámus núncios ad univérso terminos Israel : et si non fúerit qui deféndat nos, egrediémur ad te. Venérunt ergo núncii in Gábaa Saulis : et locúti sunt verba hec

audiénte pópulo. Et levávit omnis pópulus vocem suam : et flevit. Et ecce Saul veniébat mane sequens boves de agro : et ait, Quid habet pópulus quod plorat? Et narravérunt ei verba virórum Jabes. Tu autem Dómine. [180v.]

Lectio prima. Legenda 19. 1. Regem xj. (: 6.)

Nsiluit Spíritus Dómini in Saul : et irátus est furor ejus nimis, et assúmens utrúmque bovem concídit in frustra. Misítque in omnes terminos Israel : per manus nunciórum, dicens, Quicúnque non exíerit secutúsque

fúerit Saulem et Samuélem : sic fiet bobus ejus. Invásit ergo timor Dómini pópulum : et egressi sunt quasi vir unus. Et recénsuit eos in Bezeth. Fuerúntque filiórum Israel trecénta mília : virórum autem Juda trigínta mília.

Lectio ij. (1. Regum xj. : 9.)

ET dixerunt núnciis qui vénerant, Sic dicétis viris qui sunt in Jabes Gálaad. Cras erit vobis salus : cum incalúerit sol. Venérunt ergo núncii, et nunciavérunt viris Jabes. Qui letáti sunt : et dixerunt, Mane exhibimus ad vos : et faciétis nobis omne quod placúerit vobis. Et factum est cum

venisset dies crástinus, constituit Saul pópulum in tres partes : et ingrèssus est média castra in vigília matutína : et percússit Ammon a mane dum incalésceret dies. Relíqui autem dispersi sunt : ita ut non relinqueréntur in eis duo páriter. Tu autem.

Lectio iij. (1. Regum xj. : 12.)

QUAE ait pópulus ad Samuélem, Quis est iste qui dixit, Saul non regnabit super nos ? Date viros : et interficiemus eos. Et ait Saul, Non occidetur quisquam in die hac : quia hodie fecit Dóminus salutem in Israel. Dixit autem Sámuel ad pópulum, Venite et eamus in Gálgala : et

innovemus ibi regnum. Et perréxit omnis pópulus in Gálgala : et fecerunt ibi regem Saulem coram Dómino in Gálgala. Et immolaverunt ibi víctimas pacíficas coram Dómino : et letátus est ibi Saul et cuncti viri Israel nimis. Tu autem.

Lectio prima. Legenda 20. (1. Regum) cap. xij.

QUIT exiit autem Sámuel ad univérsam Israel, Ecce audivi vocem vestram, juxta ómnia que loquúti estis ad me : et constitui super vos regem, et nunc rex gráditur ante vos. Ego autem sénuí et incánui : porro filii mei vobíscum sunt. Itaque conversátus coram vobis ab adolescentia, mea usque in diem hanc : ecce

presto sum : loquímini de me coram Dómino, et coram christo ejus : utrum bovem cuiúsquam túlerim aut ásinum. Si quémquam calumniátus sum, si opprésí áliquem, si de manu cuiusquam munus accépi, et contémnam illud hódie : restituámque vobis. Tu.

Lectio ij. (1. Regum xij. : 4.)

QUAE dixerunt Israel, Non es calumniátus nos neque oppressísti : neque tulísti de manu alicújus quíppiam. Dixítque ad eos, Testis est Dóminus advérsus vos, et testis christus ejus in die hac : quia non invenéritis in manu mea quíppiam. Et dixerunt, Testis. Et ait Sámuel ad pópulum, Dóminus qui fecit Móysen et Aaron : et edúxit patres nostros de

terra Egýpti adest. Nunc ergo state, ut iudicio conténdam advérsus vos coram Dómino : de ómnibus misericórdiis Dómini quas fecit vobíscum, et cum pátribus vestris, et quómodo ingrèssus est Jacob in Egýptum, et clamavérunt patres vestri ad Dóminum, et misit Móysen et Aaron : et edúxit patres vestros de Egýpto, et collocávit eos in loco hoc.

Lectio tertia. (1. *Regum xij.* : 9.)

Qui obliti sunt Dómini Dei sui, et trádedit eos in manu Sysare magístri militie Asor, et in manu Philistinórum, et in manu regis Moab : et pugnavérunt advérsus eos. Póstea autem clamavérunt ad Dóminum : et dixerunt, Peccávimus quia dereliquimus Dóminum : et servívimus

Báalim et Astaroth. Nunc ergo érué nos de manu inimicórum nostrórum : et serviémus tibi. Et misit Dóminus Jerobáal,⁸⁸ et Badam, et Barac, et Jepte, et Sámuel : et éruit vos de manu inimicórum vestrórum per circúitum, et habitástis confidénter. Tu autem.

Lectio prima. Legenda 21. 1. *Regum xij.* (: 12.)

Quod exiit autem Sámuel ad pópulum Israel, Vidéntes quod Naas rex filiórum Ammon venísset advérsus vos : dixístis michi, Nequáquam, sed rex imperábit nobis : cum Dóminus Deus vester regnáret in vobis. Nunc ergo presto est rex vester : quem elegístis et petístis. Ecce dedit vobis Dóminus regem. Si timuéntis

Dóminum et serviéritis ei et audiéritis vocem ejus, et non exasperavéritis os Dómini : éritis et vos et rex qui ímperat vobis sequéntes Dóminum Deum vestrum. Si autem non audiéritis vocem Dómini, sed exasperavéritis sermónem Dómini : erit manus Dómini super vos et super patres vestros. [181r.]

Lectio secunda. (1. *Regum xij.* : 16.)

Sed et nunc state et vidéte rem istam grandem : quam factúrus⁸⁹ est Dóminus in conspéctu vestro. Nunquid non messis trítici est hódie ? Invocábo Dóminum et dabit voces et plúvias, et sciétiis et vidébitis : quia grande malum fecéritis vobis in conspéctu Dómini, peténtes super vos regem. Et clamávit Sámuel ad Dómi-

num : et dedit Dóminus voces et plúvias in die illa. Et tímuit omnis pópulus nimis Dóminum et Samuélem. Dixítque univérsus pópulus ad Samuélem, Ora pro servis tuis ad Dóminum Deum tuum : ut non moriámur. Addídimus enim univérsis peccátiis nostris malum : ut peterémus nobis regem.

Lectio iij. (1. *Regum xij.* : 20.)

Nolite timére. Vos fecístis uni-

vérsus malum hoc. Verúntamen nolite recédere a tergo Dómini, sed

servíte Dómino in omni corde vestro, et nolíte declináre post vana que non prodérunt vobis neque éruent vos, quia vana sunt : et non derelínquet Dóminus pópulum suum propter nomen suum magnum, quia jurávit Dóminus fácere vos sibi pópulum. Absit autem a me hoc peccátum in

Dómino ut cessum oráre pro vobis : et docébo vos viam bonam et rectam. Igitur timéte Dóminum et servíte ei in veritáte : et ex toto corde vestro. Vidistis enim magnífica : que in vobis gésserit. Quod si perseveráveritis in malítia : et vos et rex vester páriter períbitis.

Lectio prima. Legenda 22. 1. Regum xiiij.

Ilius uníus anni erat Saul cum regnáre cepisset : duóbus autem annis regnávít super Israel. Et elégit sibi Saul tria mília de Israel, et erant cum Saul duo mília in Machmas, et in monte Bethel : mille autem cum Jónatha in Gábaa Bénjamin. Porro céterum pópulum

remísit : unumquémque in tabernácula sua. Et percússit Jónathas statióne Philistinórum : que erat in Gábaa. Quod cum audíssent Philístiim : Saul cécinit búccina in omni terra dicens, Audiant Hebréi. Tu autem Dómine miserére [nostri].

Lectio secunda. (1. Regum xiiij. : 4.)

ET univérsum Israel : audivit hujuscémodi famam. Percussítque Saul statióne Philistinórum : et eréxit se Israel advérsus Philístiim. Clamávit ergo pópulus post Saul in Gálgala, et Philístiim congregáti sunt

ad preliándum contra Israel, trigínta mília círruum et sex mília équitum, et reliquum vulgus sicut aréna que est in líttore maris plúrima. Et ascendétes castrametáti sunt in Machmas : et ad oriéntem Betháven.

Lectio iij. (1. Regum xiiij. : 6.)

Quod cum vidíssent viri Israel se in arto pósitos, afflíctus enim erat pópulus : abscondérunt se in spelúncis, et in ábditis, et in petris quoque et in antris et in cistérnis. Hebréi autem transiérunt Jordánem : terram Gad et Gálaad. Cumque

adhuc esset Saul in Gálgala : univérsum pópulus pertérritus est qui sequebátur eum. Et expectávit septem diébus juxta plácitum Samuélem : et non venit Sámuel in Gálgala. Dilapsúsque est pópulus ab eo. Ait ergo Saul, Afférte michi olocáustum et pacífica.

Et obtulit olocáustum.

Lectio j. Legenda 23. 1. Regum xiiij. (: 10.)

CUmque compléset Saul offerens olocáustum : ecce Sámuel veniébat. Et egressus est Saul óbviám ei : ut salutáret eum. Locutúsque est ad eum Sámuel, Quid fecisti ? Respóndit Saul, Quia vidi quod dilaberétur pópulus a

me, et tu non veníres iuxta plácitos dies : porro Philístiim congregáti fúerant in Machmas, dixi : Nunc descéndent Philístiim ad me in Gálgala : et fáciem Dómini non placávi. Necessitáte compúlsus : obtuli sacrificium.

Lectio ij. (1. Regum xiiij. : 13.)

Dixítque Sámuel ad Saulem, Stulte egísti : nec custodísti mandáta Dómini Dei tui que precéperat tibi. Quod si non fecísses : jam nunc preparásset Dóminus regnum tuum super Israel in sempiternum.

Sed nequáquam regnum tuum ultra consúrget. Quesívit sibi Dóminus virum iuxta cor suum, et precépit ei Dóminus ut esset dux super pópulum suum : eo quod non serváveris que precéperat Dóminus.

Lectio iij. (1. Regum xiiij. : 15.)

[181v.] **S**Urréxit autem Sámuel : et ascendit de Gálgalis in Gábaa Bénéjamin. Et reliqui pópuli ascéndérunt post Saul óbviám pópulo qui expugnábant illos : veniéntes ex Gálgala in Gábaa in colle Bénéjamin. Et

recénsuit Saul pópulum qui invénti fúerant cum eo : quasi sexcéntos viros. Et Saul et Jónathas filius ejus, populúsque qui invéntus fúerat cum eis : erat in Gábaa Bénéjamin.

Lectio prima. Legenda 24. 1. Regum xiiij. (: 16.)

Porro Philístiim conséderant in Machmas. Et egressi sunt ad preliándum de castris Philístiim tres cúnei. Unus cúneus pergébat contra viam Effraim ad

terram Saulis. Porro álius ingrediebátur per viam Bethóron. Tértius autem vérterat se ad iter términi in terra Sábaa⁹⁰ : imminéntis valli⁹¹ Séboym contra desértum.

Lectio ij. (I. Regum xiiij. : 19.)

Porro faber ferrarius non inveniebatur in omni terra Israel. Caverant autem Philistiim : ne forte facerent Hebrei gladium aut lanceam. Descendebat ergo omnis Israel ad Philistiim : ut exaceret unusquisque

vomerem suum et ligonem et securim et sarculum. Retuse itaque erant acies vomerum et ligonum et tridentium et securium : usque ad stimulum corrigendum.

Lectio tertia. (I. Regum xiiij. : 22.)

Cunquē venisset dies prelii : non est inventus ensis et lancea in manu totius populi qui erat cum Saul et Jonatha, excepto Saul et Jonatha filio ejus. Egressa est autem statio Philistiim : ut transcenderent in

Machmas. Et accidit quadam die ut diceret Jonathas filius Saulis : ad adolescentem armigerum suum, Veni et transeamus ad stationem Philistiim : que est trans locum illum. Patri autem suo : hoc ipsum non indicavit.

Lectio prima. Legenda 25. I. Regum xiv. (: 8.)

Et ait Jonathas, Ecce nos transimus ad viros istos. Cunque apparuerimus eis, si taliter locuti fuerint ad nos : Manete donec veniamus ad vos : stemus in

loco nostro, non ascendamus ad eos. Si autem dixerint, Ascendite ad nos : ascendamus, quia tradidit eos Dominus in manibus nostris. Hoc erit nobis signum. Tu autem.

Lectio ij. (I. Regum xiv. : 11.)

Apparuit igitur uterque stationi Philistinorum. Dixeruntque Philistiim, En Hebrei egrediuntur de cavernis in quibus absconditi fuerant. Et locuti sunt viri de statione ad Jonathan, et ad armigerum suum.

Dixeruntque, Ascendite ad nos : et ostendemus vobis rem. Et ait Jonathas ad armigerum suum, Ascendamus. Sequere me. Tradidit enim eos Dominus : in manus Israel.

Lectio iij. (I. Regum xiv. : 13.)

Ascendit autem Jonathas reptans manibus et pedibus : et armiger ejus post eum. Et cum vidissent

faciem Jonathe, alii cadebant ante Jonathan : alios armiger ejus interficiebat sequens eum. Et facta est

prima plaga, quam percússit Jónathas et ármiger ejus, quasi viginti virórum in média parte júgeri : quam par

boum in die aráre consuévit. Et factum est miráculum in castris per agros.

Lectio j. Legenda 26. (1. Regum xiv. : 15.)

Ed et omnis pópulus statiónis eórum qui ierant ad predándum obstúpuit : et conturbáta sunt castra, et áccidit quasi miráculum a Deo. Et respexérunt speculatóres Saulis qui erant in Gábaa Bénjamin : et ecce multitúdo pros-

tráta et huc illúcque diffúgiens. Et ait Saul pópulo qui erat cum eo, Requírite et vidéte quis abierit ex nobis. Cunque requisissent, repértum est non adesse Jónathan et armígerum ejus.

Lectio secunda. (1. Regum xiv. : 18.)

ET ait Saul ad Achiam,⁹² Applica archam Dómini. Erat enim ibi archa Dei in die illa, cum filiis Israel. Cunque loquerétur Saul ad sacerdotem : tumúltus magnus exórtus est in castris Philistinórum, crecebátque paulátim et clárius reboábat. Et ait Saul ad sacerdotem, Cóntrahe manum

tuam. Conclamávit ergo Saul et omnis pópulus qui erat cum eo : et vénérent usque ad locum certáminis. Et ecce versus fúerat gládius uniuscujúsque ad próximum suum : et cedes magna nimis. Tu autem Dómine.

Lectio tertia. (1. Regum xiv. : 21.)

SEd et Hebréi qui fúerant cum Philístiim heri et nudiustértius, ascenderántque cum eis in castris : revérsi sunt ut essent cum Israel qui erant cum Saule et Jónatha. Omnes quoque Israélite qui se absconderant in montu Effraim audiétes quod

Philístiim fugíssent, sociavérunt se cum suis in prélio : et erant cum Saule quasi decem mília virórum. Et salvávit Dóminus in die illa Israel. [182r.] Pugna autem pervénit usque Betháven : et vir Israel sociátus est sibi in die illa.

Lectio j. Legenda 27. 1. Regum xiv. (: 24.)

 Djurávit autem Saul pópulum dicens, Maledíctus vir qui coméderit panem usque ad vésperam : donec me ulcísca de inimícis meis. Et non manducávit univérsus pópulus panem. Omnéque

terre vulgus venit in saltum : in quo erat mel super fáciem agri. Ingréssus est itaque pópulus saltum, et appáruit fluens mel : nullúsque applicuit manum ad os suum. Timébat enim pópulus juraméntum.

Lectio ij. (1. Regum. xiv. : 27.)

 Orro Jónathas non audierat cum adjuráret pater ejus pópulum : extendítque summitátem virge quam habébat in manu, et intínxit in favo mellis, et convértit manum suam ad os suum, et illumináti sunt óculi ejus.

Respondénsque unus de pópulo ait, Jurejurádo constrínxit pater tuus pópulum dicens, Maledíctus vir qui coméderit panem hodie. Defécerat autem pópulus.

Lectio iij. (1. Regum xiv. : 29.)

 Ixítque Jónathas, Turbávit pater meus terram. Vidístis ipsi quia illumináti sunt óculi mei eo quod gustáverim páululum de melle isto : quanto magis si comedisset pópulus de preda inimicórum suórum quam répperit ? Nonne major facta fuisset plaga in Philístiim ? Percussérunt in illa die Philísteos : a Machmis usque in Haylon. Defatigátus est autem

pópulus nimis et versus ad predam tulit oves et boves et vítulos et mactavérunt in terra : comeditque pópulus cum ságuine. Nunciavérunt autem Sauli : dicétes quod pópulus peccásset Dómino, cómedens cum ságuine. Qui ait, Prevaricáti estis. Vóluite ad me jam nunc saxum grande. Tu autem Dómine [miserére nostri].

Lectio prima. Legenda 28. 1. Regum xiv. (: 34.)

 Ixit Saul, Dispergímíni in vulgus et dícite eis, ut addúcat ad me unusquísque bovem suum et arietem, et occídite super istud : et vescímíni, et non peccábítis Dómino, comedétes cum

ságuine. Addúxit itaque omnis pópulus unusquísque bovem in manu sua usque ad noctem : et occídérunt ibi. Edificávit autem Saul altáre Dómino. Tuncque primum cepit edificáre altáre Dómino.

Lectio ij. (1. Regum xiv. : 36.)

ET dixit Saul, Irruámus super Philístiim nocte et vastémus eos usque dum illucéscat mane : nec relinqúamus de eis virum. Dixítque pópulus, Omne quod bonum vidétur in óculis tuis fac. Et ait sacérdos,

Accedámus huc ad Deum. Et consúluit Saul Dóminum dicens, Num pérsequar Philístiim ? Si trades eos in manus Israel ? Et non respóndit ei in die illa.

Lectio tertia. (1. Regum xiv. : 38.)

Dixítque Saul, Applicáte huc univérsos ángulos pópuli : et scitóte et vidéte per quem accíderit peccátum hoc hódie. Vivit Dóminus Salvátor Israel : quia si per Jónathan filium meum factum est, absque retractatióne moriétur. Ad quod

nullus contradíxit ei de omni pópulo. Et ait Saul ad univérsum Israel, Separámini vos in partem unam : et ego cum Jónatha filio meo ero in parte áltera. Respondítque pópulus ad Saul, Quod bonum vidétur in óculis tuis fac.

Lectio prima. Legenda 29. (Regum xiv. : 41.)

Dixit Saul ad Dóminum, Dómine Deus Israel, da iudícium quid est quod non respondéris servo tuo hódie. Si in me aut in Jónatha filio meo, hec iníquitas est : da ostensiónem. Aut si est in

pópulo tuo hec iníquitas : da sanctitátem. Et deprehénsus est Jónathas et Saul : pópulus autem exívit. Et ait Saul, Míttite sortem inter me et filium meum Jónathan. Et captus est Jónathas.

Lectio ij. (1. Regum xiv. : 43.)

Dixit autem Saul ad Jónathan, Indica michi quid féceris. Et indicávit ei Jónathas : et ait, Gustans gustávi in summitáte virge que erat in manu mea páululum mellis : et ecce mórrior. Et ait Saul, Hec fáciat michi Deus et hec addat, quia morte moriéris Jónatha. Dixítque pópulus ad Saul, Ergóne Jónathas moriétur,

qui fecit salútem hanc magnam in Israel ? Hoc nephas est. Vivit Dóminus si ceciderit capíllus de cápite ejus in terram : quia cum Deo operátus est hódie. Liberávit ergo pópulus Jónathan : ut non morerétur. [182v.]
Recessítque Saul : nec persequútus est Philístiim. Porro Philístiim abiérunt in loca sua.

Lectio tertia. (1. Regum xiv. : 47.)

ET Saul confirmato regno super Israel, pugnabat per circuitum adversum omnes inimicos ejus : contra Moab, et filios Ammon, et Edom, et reges Saba, et Philisteos, et quocunque se verterat, superabat. Congregatoque exercitu percussit Amalech : et eruit Israel de manu vastatorum ejus. Fuerunt autem filii Saul Jonathan, et Jesui et Melchisua. Nomina duarum filiarum ejus, nomen

primogenite Merob, et nomen minoris Michol, et nomen uxoris Saul, Achinoen filia Achimas. Et nomen principis militie ejus, Abner filius Ner patruelis Saul. Porro, Cis fuerat⁹³ pater Saul : et Ner pater Abner filius Abiel. Erat autem bellum potens adversum Philisteos : omnibus diebus Saul. Nam quemcunque viderat Saul virum fortem et aptum ad prelium : sociabat eum sibi. Tu autem.

Lectio prima. (Legenda 30. 1. Regum xv.)

Ixit Samuel ad Saul, Misit Dominus, ut ungerem te in regem super populum ejus Israel. Nunc ergo audi vocem Domini. Hec dicit Dominus Deus exercituum, Recensui quecunque fecit Amalech Israeli : quomodo restitit ei

in via cum ascenderet de Egipto. Nunc igitur vade et percute Amalech : et demolire universa ejus. Non parcas ei, et non concupisces ex ipsis aliquid : sed interfice a viro usque ad mulierem et parvulum atque lactentem, bovem et ovem, camelum et asinum.

Lectio ij. (1. Regum xv. : 4.)

Recepit itaque populo Saul : et recensuit eos quasi agnos ducenta milia peditum : et decem milia virorum Juda. Cumque venisset Saul usque civitatem Amalech : tetendit insidias in torrente. Dixitque

Saul Cyneo, Abite recedite : atque discedite ab Amalech : ne forte involvam te cum eo. Tu enim fecisti misericordiam cum omnibus filiis Israel : cum ascenderent de Egipto.

Lectio iij. (1. Regum xv. : 6.)

ET recessit Cyneus de medio Amalech. Percussitque Saul Amalech ab Eiula,⁹⁴ donec veniat Sur, que est e regione Egipti : et apprehendit

Agag regem Amalech vivum. Omne autem vulgus interfecit in ore gladii. Et percussit Saul et populus Agag, et optimis gregibus ovium et

armentórum, et véstibus et ariétibus et univérsis que pulchra erant : nec voluérunt dispérdere ea. Quicquid

vero vile fuit et reprobum⁹⁵ : hoc demolíti sunt.

Lectio j. Legenda 31. (1. *Regum xv. : 10.*)

Actum est autem verbum Dómini ad Samuélem dicens, Pénitet me quod constitúerim Saul regem, quia derelíquit me : et verba mea ópere non implévit. Contristatúsque est Sámuel : et clamávit ad Dóminum

tota nocte. Cumque de nocte surrexisset Sámuel ut iret ad Saul mane : nunciátum est Samuéli eo quod venisset Saul in Carmélum, et erexisset sibi fórnice[m] triumphálem, et revérsus transisset, descendissetque in Gálgala.

Lectio secunda. (1. *Regum xv. : 13.*)

Venit ergo Sámuel ad Saule[m]. Et Saul offerébat olocáustum Dómino de inítiis predárum que attulérant ex Amálech. Et dum venisset Sámuel ad Saule[m] : dixit ei Saul, Benedíctus tu a Dómino : implévi verbum Dómini. Dixítque Sámuel, Et que est hec vox gregum

que résonat in áuribus meis, et armentórum que ego áudio ? Et ait Saul, De Amalech adduxérunt ea. Pepércit enim pópulus melióribus óvibus et arméntis ut immolárent Dómino Deo tuo : reliqua vero occídimus.

Lectio iij. (1. *Regum xv. : 16.*)

Ait autem Sámuel ad Saul, Sine me : et indicábo tibi que tibi locútus sit ad me Dóminus nocte. Dixítque ei, Lóquere. Et ait Sámuel, Nonne cum párvulus esses in óculis tuis, caput in tríbutus Israel factus es ? Unxítque te Dóminus in regem super Israel : et misit te Deus in viam, et ait, Vade et interfice peccatóres Amalech : et pugnábis contra eos usque ad interneció[n]em⁹⁶ eórum.

Quare ergo non audísti vocem Dómini, sed versus es ad predam, et fecísti malum in conspéctu Dómini ? Et ait Saul ad Samuélem, Immo audívi vocem Dómini, et ambulávi in via per quam misit me Dóminus : et addúxi Agag regem Amalech, et Amalech interféci. Tulit autem pópulus de preda oves et boves primítias eorum que cesa sunt : ut immoláret Dómino Deo suo in

Gálgalis.

Lectio j. Legenda 32. I. Regum xv. (: 22.)

[183r.]

It Sámuel, Nunquid vult Dóminus olocáusta et víctimas, et non pótius ut obediátur voci Dómini ? Mélior est enim obediéntia quam víctime : et ascultáre magis quam offérre ádipem arietum. Quóniam quasi peccátum ariolánda est repugnáre : et quasi scelus idolátrie nolle acquiéscere. Pro

eo ergo quod abjecísti sermónem Dómini : abjecit te Dóminus ne sis rex. Dixítque rex Saul ad Samuélem, Peccávi, quia prevaricátus sum sermónem Dómini et verba tua : timens pópulum et obédiens voci eórum. Sed nunc porta queso peccátum meum : et revértere mecum ut adórem Dóminum.

Lectio ij. (I. Regum xv. : 26.)

ET ait Sámuel ad Saul, Non revértar tecum, quia projecísti sermónem Dómini : et projécit te Dóminus ne sis rex super Israel. Et convérsus est Sámuel ut abíret. Ille autem apprehéndit summitátem pállii ejus : que et scissa est. Et ait ad eum Sámuel, Scidit Dóminus regnum Israel a te hódie : et trádedit illud

próximo tuo melióri te. Porro triumphátor in Israel non parcet, et penitúdi ne non flectétur. Neque enim homo est ut agat peniténtiam. At ille ait, Peccávi. Sed nunc honóra me coram senióribus pópuli mei, et coram Israel : et revértere mecum ut adórem Dóminum Deum tuum.

Lectio iij. (I. Regum xv. : 31.)

REvérsus ergo Sámuel secútus est Saulem, et adorávit Saul Dóminum. Dixítque Sámuel, Addúcite ad me Agag regem Amalech. Et oblátus est ei Agag pinguíssimus, tremens. Et dixit Agag, Siccine séparat amára mors ? Et ait Sámuel, Sicut fecit absque líberis muliéres gládus tuus : sic absque líberis erit inter muliéres mater tua. Et in frustra

concídit eum Sámuel coram Dómino in Gálgalis. Abiit autem Sámuel in Ramátha : Saul vero ascéndit in domum suam in Gábaa. Et non vidit Sámuel ultra Saul usque ad diem mortis sue. Verúntamen lugébat Sámuel Saul : quóniam Dóminum penitébat quod constituísset eum regem super Israel.

Lectio j. Legenda 33. 1. Regum xvj.

Ixítque Dóminus ad Samu-
élem, Usquequo tu luges
Saul, cum ego projécerim
eum ne regnet super Israel ? Imple
cornu tuum óleo et veni ut mittam te

ad Isay Bethleémitem. Próvidi enim
in filiis ejus michi regem. Et ait
Sámuel, Quómodo vadam ? Audiet
enim Saul : et interficiet me.

Lectio secunda. (1. Regum xvj. : 2.)

ET ait Dóminus, Vítulum de
arménto tolles in manu tua : et
dices, Ad immolándum Dómino veni.
Et vocábis Isay ad víctimam. Et ego
osténdam tibi quid fácias : et unges
quemcúnque monstrávero tibi. Fecit
ergo Sámuel, sicut locútus est ei

Dóminus. Venítque in Béthleem : et
admiráti sunt senióres civitátis occur-
réntes ei. Dixerúntque, Pacificúsne
est ingrèssus tuus ? Et ait, Pacíficus.
Ad immolándum Dómino veni.
Sanctificámini et veníte mecum : ut
ímmelem.

Lectio iij. (1. Regum xvj. : 5.)

Sanctificávit ergo Isay et filios
ejus : et vocávit eos ad sacri-
ficium. Cumque ingrèssi essent :
vidit Héliab et ait, Num coram
Dómino est christus ejus ? Et dixit
Dóminus ad Samuélem, Ne respicias

vultum ejus neque altitúdinem statúre
ejus quóniam abjéci eum : nec juxta
intúitum hóminis ego júdico. Homo
enim videt ea que patent : Dóminus
autem intuétur cor.

Lectio prima. Legenda 34. (1. Regum xvj. : 8.)

ET vocávit Isay Amínadab, et
addúxit eum coram Samuéle.
Qui dixit, Non hunc elégit
Dóminus. Addúxit autem Samma :
de quo ait, Etiam hunc non elégit
Dóminus. Addúxit ítaque Isay sep-

tem filios suos coram Samuéle. Et ait
Sámuel ad Ysai, Non elégit Dóminus
ex istis. Dixítque Sámuel ad Ysai,
Nunquid jam compléti sunt filii ?
Qui respóndit, Adhuc relíquus est
párvulus : et pascit oves.

Lectio ij. (1. Regum xvj. : 11.)

ET ait Sámuel ad Ysai, Mitte et
adduc eum : nec enim discum-

bémus priúsquam ille huc véniat.
Misit ergo et addúxit eum. Erat

autem rufus, et pulcher aspéctu :
decoráque fácie. Et ait Dóminus,
Surge et unge eum : ipse est enim.
Tulit ígitur Sámuel cornu ólei : et

unxit eum in médio fratrum ejus. Et
diréctus est Spíritus Dómini in David :
a die illa et deinceps. Surgens Sámuel :
ábiit in Rámatha.

Lectio iij. (1. Regum xvj. : 14.)

[183v.] **S**piritus autem Dómini recéssit a
Saul : et exagitábat cum spíritus
nequam a Dómino. Dixerúntque
servi Saul ad eum, Ecce spíritus Dei
malus exágitat te : júbeat dóminus
noster, et servi tui qui coram te sunt
ut querant hóminem sciéntem
psállere cýthara, ut quando arripúerit
te spíritus Dei malus psallat manu sua
et lévius feras. Et ait Saul ad servos

suos, Providéte michi áliquem bene
psalléntem : et addúcite eum ad me.
Et respóndens unus de púeris : ait,
Ecce vidi filium Ysai Bethleémitem
sciéntem psállere, et fortíssimum
robóre, et virum bellicósum, et
prudéntem in verbis : et virum
pulchrum, et Dóminus cum eo. Tu
autem.

Lectio prima. Legenda 35. (1. Regum xvj. : 19.)

 Isit ergo Saul núncios ad
Isay, dicens, Mitte ad me
David filium tuum qui est
in páscuis. Tulit itaque Isay ásinum
plenum pánibus et lagénam vini et
hedum de capris unum : et misit per

manum David filii sui Sauli. Et venit
David ad Saul : et stetit coram eo. At
ille diléxit eum nimis : et factus est
ejus ármiger. Misítque Saul ad Isay
dicens, Stet David in conspéctu meo :
invénit enim grátiam in óculis meis.

Lectio ij. (1. Regum xvj. : 23.)

Igitur quandocúnque spíritus Dei
malus arripiébat Saul : tollébat
David cýtharam et percutiébat manu
sua, et refocillabátur Saul et lévius
habébat. Recedébat enim ab eo spí-
ritus malus. Congregántes vero Phi-
lístei ágmina sua in prélium, con-

venérunt in Sohot Jude : et castra-
metáti sunt inter Sohot et Azécha in
finibus Domyn. Porro Saul et filii
Israel congregáti, venérunt in vallem
Therebýnthi : et direxérunt áciem ad
pugnándum contra Philístiim.

Lectio iij. (1. Regum xvij. : 3.)

ET Philistiim stabant super montem ex parte hac, et Israel stabat super montem ex áltera parte : vallisque erat inter eos. Et egréssus est vir spúrius de castris Philistinórum nómine Góliath, de Geth, altitúdinis sex cubitórum et palmi⁹⁷. Et cassis érea super caput ejus : et lórica hamáta induebátur. Porro pondus

lórice ejus quinque mília siclórum eris erat : et ócreas éreas habébat in crúribus, et clipeus séreus tegébat húmeros ejus. Hástile autem haste ejus : erat quasi liciatórium texéntium. Ipsum autem ferrum haste ejus sexcéntos siclos habébat ferri : et ármiger ejus antecedébat eum.

Lectio j. Legenda 36. (1. Regum xvij. : 8.)

Tans Góliath clamábat advérsus phalángas Israel : et dicébat eis, Quare venístis paráti ad prélium ? Nunquid non ego sum Philísteus, et vos servi Saul ? Elígite ex vobis virum : et descéndat

ad singuláre certámen. Si quíverit pugnáre mecum et percússerit me : érimus vobis servi. Si autem ego prevalúero et percússero eum : vos servi éritis et serviétis nobis.

Lectio ij. (1. Regum xvij. : 10.)

ET aiébat Philísteus, Ego exprobrávi agmínibus Israélis hódie. Date michi virum : et íneat mecum singuláre certámen. Audiens autem Saul et omnes viri Israelíte sermónes Philístei hujuscémodi : stupébant et metuébant nimis. David autem erat filius viri Efrátei, de quo supradíctum est : de Bétlleem Juda cui nomen

erat Isay, qui habébat octo filios. Et erat vir in diébus Saul : senex et grandévus inter viros. Abiérunt autem tres filii ejus majóres post Saul in prélium. Et nómina trium filiórum ejus qui perrexérunt ad bellum : Hélyab primogénitus, et secúndus Amínadab, et tértius Samma. David autem erat mínimus.

Lectio tertius. (1. Regum xvij. : 14.)

TRibus ergo majóribus secútis Saulem ábiit David et revérsus est a Saul : ut pásceret gregem patris sui in Bétlleem. Procedébat vero

Philísteus mane et véspere : et stans improperábat filii Israel quadragínta diébus. Dixit autem Isay ad David filium suum, Accipe frátribus tuis

ephi polénte,⁹⁸ et decem panes istos, et curre in castra ad fratres tuos : et decem forméllas cásei has déferes ad tribúnum. Et fratres tuos visitábis si recte agant : et cum quibus ordináti

sunt disce. Saul autem et omnes illi filii Israel in valle Therebinti pugnábant advérsus Philístiim. Tu autem.

Lectio prima. Legenda 37. (1. Regum xvij. : 20.)

Urréxit itaque mane David, et commendávit gregem custódi : et onústus ábiit sicut precéperat ei Isay. Et venit in [184r.] Mágala : et ad exércitum qui egréssus ad pugnam vociferátus erat in certámine. Diréxerat enim áciem

Israel : sed et Philístiim ex advérso fúerant preparáti. Derelínquens ergo David vasa que attúlerat sub manu custódis ad sárcinas, cucúrrit ad locum certáminis : et interrogábat si ómnia recte ageréntur erga fratres suos.

Lectio ij. (1. Regum xvij. : 23.)

CUnque adhuc loquerétur eis : apparuit vir ille spúrius ascéndens Góliath nómine Philísteus de Geth, ex castris Philistinórum. Et loquente eo hec eádem verba : audivit David. Omnes autem Israélites cum vidissent virum fugérunt a fácie ejus : timéntes eum valde. Et dixit unus-

quísquam de Israel, Num vidístis virum hunc qui ascéndit ? Ad exprobrándum enim Israel ascéndit. Virum ergo qui percússerit eum ditábit rex divítiis magnis, et filiam suam dabit ei : et domum patris ejus fáciat absque tribúto in Israel.

Lectio iij. (1. Regum xvij. : 26.)

ET ait David ad viros qui secum stabant dicens, Quid dábitur viro qui percússerit Philísteum hunc et túlerit oppróbrium de Israel ? Quia est enim hic Philísteus incircuncísus qui exprobrávit áciem Dei vivéntis ? Referébat autem pópulus eúndem sermónem dicens : hec dabúntur viro qui percússerit eum. Quod cum

audisset Hélyab frater ejus major : loquente eo cum áliis, irátus est contra David et ait, Quare venísti, et quare dereliquísti páuculas oves illas in desérto ? Ego novi supérbiam tuam et nequítiam cordis tui : quia ut vidéres prélium descendísti. Tu autem.

Lectio j. Legenda 38. (Regum xvij. : 29.)

ET dixit David, Quid feci ?
Nunquid non verbum est ?
Et declinavit paululum ab eo
ad alium : dixitque eundem ser-
monem. Et respondit ei populus
verbum : sicut et prius. Audita sunt

autem verba que locutus est David :
et annunciata in conspectu Saul. Ad
quem cum fuisset adductus : locutus
est ei, Non concidat cor cuiusquam in
eo. Ego servus tuus vadam : et
pugnabo adversus Philisteum.

Lectio secunda. (I. Regum xvij. : 33.)

ET ait Saul ad David, Non vales
resistere Philisteo isti, nec
pugnare adversus eum : quia puer es.
Hic autem vir bellator est ab
adolescencia sua. Dixitque David ad
Saul, Pascabat servus tuus Patris sui
gregem, et veniebat leo vel ursus,

tollebaturque arietem de medio gregis :
et persequebar eos et percutiebam
eruebaturque de ore eorum. Et illi
consurgebant adversum me, et
apprehendebam mentum eorum et
suffocabam interficiebaturque eos. Tu
autem.

Lectio tertia. (I. Regum xvij. : 36.)

Nam et leonem et ursum
interfeci ego servus tuus. Erit
igitur et Philisteus hic incircuncisus :
quasi unus ex eis. Nunc vadam et
auferam opprobrium populi. Quo-
niam quis est Philisteus hic
incircuncisus, qui ausus est maledicere
exercitui Dei viventis ? Et ait David,

Dominus qui eripuit me de manu
leonis et de manu ursi : ipse liberabit
me de manu Philistei huius. Dixit
autem Saul ad David, Vade, et
Dominus tecum sit. Et induit Saul
David vestimentis suis, et imposuit
galeam eream super caput ejus : et
vestivit eum lorica.

Lectio j. Legenda 39. (I. Regum xvij. : 39.)

Accinctus ergo David gladio
ejus super vestem suam :
cepit tentare si armatus
posset incedere. Non enim habebat
consuetudinem. Dixitque David ad
Saul, Non possum sic incedere : quia
nec usum habeo. Et deposuit ea, et

tulit baculum suum quem semper
habebat in manibus : et elegit sibi
quinque limpidissimos lapides de
torrente, et misit eos in peram
pastoralem quam habebat secum, et
fundam in manu tulit, et processit
adversum Philisteum. Tu autem.

Lectio secunda. (1. *Regum xvij.* : 41.)

Bat autem Philisteus incédens : et appropínquans advérsus David : et ármiger ejus ante eum. Cunque inspéxisset ⁹⁹ Philisteus, et vidíset David : despéxit eum. Erat enim adolészens rufus : et pulcher aspéctu.

Et dixit Philisteus ad David, Nunquid ego canis sum, quia tu venis ad me cum báculo ? Et maledíxit Philisteus David in diis suis. Dixítque ad David, Veni ad me : et dabo carnes tuas volatílibus celi, et béstiis terre.

Lectio tertia. (1. *Regum xvij.* : 45.)

[184v.] **D**ixit autem David ad Philisteum, Tu venis ad me cum gládio et hasta et clipeo, ego autem vénio ad te in nómine Dómini exercítuum Dei ágminum Israel, quibus exprobrásti hódie : et dabit te Dóminus hódie in manu mea, et percútiam te, et áuferam caput tuum a te, et dabo

cadáverá castrórum Philístiim hódie volatílibus celi et béstiis terre, ut sciat onmis terra quia est Dóminus Deus in Israel : et nóverit univérsa ecclésia hec, quia non in gládio nec in hasta salvat Dóminus. Ipsíus enim est bellum : et tradet vos in manus nostras. Tu autem.

Lectio j. Legenda 40. (1. *Regum xvij.* : 48.)

Cum ergo surrexisset Philisteus et veníret et appropínquáret contra David : festínávit David et occúrrit ad pugnam ex advérso Philístei. Et misit manum suam in peram : tulítque unum lápidem et funda jecit. Et circun-

dúcens percússit Philisteum in fronte, et infixus est lapis in fronte ejus : et cécidit in fáciem suam super terram. Prevaluítque David advérsus Philisteum in funda et lápide : percúsúmque Philisteum interfécit.

Lectio secunda. (1. *Regum xvij.* : 50.)

Cumque gládium non habéret in manu David : cucúrrit et stetit super Philisteum, et tulit gládium ejus : et edúxit de vagína sua, et interfécit eum precidítque caput ejus. Vidéntes autem Philístiim quod mórtuus esset fortíssimus eórum :

fugérunt. Et consurgéntes viri Israel et Juda vociferáti sunt : et persecúti sunt Philisteos usque dum venírent in vallem, et usque ad portas Accharon. Ceciderúntque vulneráti de Philísteis in via Sarim : et usque ad Geth, et usque ad Accharon. Tu.

Lectio iij. (I. Regum xvij. : 53.)

QUOD revertentes filii Israel postquam persecuti fuerant Philisteos : invasérunt castra eórum. Assúmens autem David caput Philístei áttulit illud in Hierúsalem : arma vero ejus pósuit in tabernáculo suo. Eo autem témpore quo viderat Saul David egrediéntem contra

Philísteum : ait ad Abner príncipem militie, De qua stirpe descéndit hic adoléscent Abner ? Dixit Abner, Vivit ánima tua, rex, si novi. Et ait rex, Interroga tu : cujus fílius sit iste puer. Tu autem Dómine miserére nostri.

Hystoria Regum.

Notes, pages 1737-1786.

- ¹ 1520:23r.
- ² The following memories do not appear at this location in 1531. They appear here in 1520:23r-23v.
- ³ 'quésumus' does not appear in 1531:18r.
- ⁴ The following memories do not appear at this location in 1531. They appear here in 1520:23v-24v.
- ⁵ In ST:vi. 'Per' is set DDC. In AS:204. the psalm-tone appears as I.i.
- ⁶ In AS:305. 'letáre' is set F.G.E.
- ⁷ 1531-P:18v. has 'intercéde'. In 1520-S:117v. 'cívium' is set A.G.GAG.
- ⁸ 1520-S:148r. has none of the accidentals which are clearly marked in AS:570.
- ⁹ 1531-P:18v. has 'ac' rather than 'et'.
- ¹⁰ No flat appears in 1520-S:38r. or in 147v.
- ¹¹ 1520:24v.
- ¹² 1520:24v.
- ¹³ 1520:24v.
- ¹⁴ 'sanctis', 1520:24v.
- ¹⁵ 'Et si alioquin per hoc idem tempus', 1520:24v.
- ¹⁶ 'ipsius', 1520:24v.
- ¹⁷ 1520:24v.
- ¹⁸ 1520:24v.
- ¹⁹ 'vvrandragesillo' Chevallon. 'Wandregisillo' Portif. 1519. [SB:mclxxxvi.]
- ²⁰ 'Christofero', 1520:24v.
- ²¹ 'nativitate', 1520:24v.
- ²² 'privatim', 1520:24v.
- ²³ 1520:24v.
- ²⁴ 'sive non nequaquam fiat ad vespas'. 1520:24v.
- ²⁵ 'continge' Chevallon. [SB:mclxxxvi.]
- ²⁶ 1520:24v.
- ²⁷ 1520:25r.
- ²⁸ 1520:25r.
- ²⁹ 1520:25r.
- ³⁰ 1520:25r.
- ³¹ 1520:25r.
- ³² 1520:25r.
- ³³ 1520:25r.
- ³⁴ 'ne' Chevallon. [SB:mclxxxvii.]
- ³⁵ 1520:25r.

Hystoria Regum.

- ³⁶ *'Si vero hoc festum sancti Augustini doctoris in dominica contigerit fiat memoria de sancti ut supra dictum est et de dominica sub silentio ut predictum est'.* 1520:25r.
- ³⁷ 1520:25r.
- ³⁸ 1520:25r.
- ³⁹ *'privatim'*, 1520:25r.
- ⁴⁰ 1520:25r.
- ⁴¹ 1520:25r.
- ⁴² 1520:25r.
- ⁴³ *'pro quibus solebant in choro Sarum differre hystoria incipiendam si in festis eorum inchoari contigerit aut aliquod tale festum ix. lectionum quod est crastinam sequatur aliud festum ix. lectionum et ubi sunt octave cum regimine chori que solent in dominica infra octavas plenarie suum habere servitium.'* 1520:25r.
- ⁴⁴ 1520:25r.
- ⁴⁵ *'concurrat'* Chevallon. [SB:mclxxxix.]
- ⁴⁶ *'Dominica'* Chevallon. [SB:mclxxxix.]
- ⁴⁷ 1520:25r.
- ⁴⁸ Legendum videtur *idem*. [SB:mclxv.]
- ⁴⁹ 1520:25v.
- ⁵⁰ 1520:25v.
- ⁵¹ *'in ij. feria'*, 1520:25v.
- ⁵² *'in illa ebdomada'*, 1520:25v.
- ⁵³ 1520:25v.
- ⁵⁴ 1520:25v.
- ⁵⁵ *'festa'*, 1531:157r.
- ⁵⁶ *'omnino pretermittantur'*. 1520:25v.
- ⁵⁷ *'sine'*, 1520:25v.
- ⁵⁸ *'in crastinum'*, 1520:25v.
- ⁵⁹ *'propter proprietatem festorum iij. lectionis in dominicis contigerunt'*, 1520:25v.
- ⁶⁰ 1520:26r.
- ⁶¹ 1520:26r.
- ⁶² 1520:26r.
- ⁶³ 1520:26r.
- ⁶⁴ *'debeatur'*, 1520:26r.
- ⁶⁵ 1520:26r. omits *'vel sancte Katharine.'*
- ⁶⁶ 1520:26v.
- ⁶⁷ 1520:26v.
- ⁶⁸ *'alias'*, 1520:26v.
- ⁶⁹ *'dicenda'* Chevallon. [SB:mcxcvii.]
- ⁷⁰ *vel non habet* Chevallon. [SB:mcxcviii.]
- ⁷¹ *'oporteat'* Chevallon. [SB:mcxcviii.]

- ⁷² 'dominica' Chevallon. [SB:mcxcviii.]
⁷³ 'expositio. evange.' Chevallon. 'ant. de evan. super Benedictus ad Matu. et super Magnificat ad ii. Vesp.' Portiforia. [SB:mcxcviii.]
⁷⁴ 1520:26v.
⁷⁵ 1520:26v.
⁷⁶ 'quando', 1520:27r.
⁷⁷ 1520:27r.
⁷⁸ Legendum forsán cum Portif. A.D. 1557 'sine.' [SB:mcc.]
⁷⁹ 'prima', 1520:27r.
⁸⁰ 'xii.' Chevallon. [SB:mcc.] 'xij.', 1520:27r.
⁸¹ 'prima' Chevallon. [SB:mcc.]
⁸² 'sexto' Chevallon. [SB:mcc.] 'vi.', 1520:27r.
⁸³ Notam interrogativam hic ponit Chevallon. [SB:mcci.]
⁸⁴ 'ebuliérunt' Chevallon. [SB:mccvii.]
⁸⁵ 'auserúntque', 1531:178v.
⁸⁶ 'Congregáti ergo', *Vulgate*.
⁸⁷ 'saliéntes magnas fôveas' *non habet Vulgata Editio. Sed LXX. ἀλλομένους μεγάλα.* [SB:mccxv.]
⁸⁸ 'ierobóal' Chevallon. [SB:mccxx.]
⁸⁹ 'factus' Chevallon. [SB:mccxxi.]
⁹⁰ 'in terra Sábaa' does not appear in the *Vulgate*.
⁹¹ 'vallis' Chevallon. [SB:mccxxiv.]
⁹² 'áchimam' Chevallon. [SB:mccxxvi.]
⁹³ 'fuit' *Ed. Vulg.* [SB:mccxxix.]
⁹⁴ 'Hévila' *Ed. Vulg.* [SB:mccxxx.]
⁹⁵ 'repróbrum' Chevallon. [SB:mccxxx.]
⁹⁶ 'internitiónem' Chevallon. [SB:mccxxxii.]
⁹⁷ 'palmo' Chevallon. [SB:mccxxxv.]
⁹⁸ 'polénta' Chevallon. [SB:mccxxxvii.]
⁹⁹ 'imspexisset' Chevallon. [SB:mccxxxix.]